№ 292 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזשער טאַגעבלאַט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 75, פון אדמיניסטראציע 47 | מיטוואָך, כ"ז כסלו תרפ"ח | 21 grudnia 1927 r. | צוואנציגסטער יאהרגאנג

מאסען-ארעסטען פון אנארכיסטען אין פאריז

די אנארכיסטישע ארגאניזאציע האט געהאט אויסגעארבייט א גאנצע רייה טעראר-אקטען געגען דער רעפובליק.

פאריז, 20 דעצ. (ספ. צום „ל. ט.") די פאריזער פאליציי איז נאכגעגאנגען אויף די שפורען פון א גאנץ ארגאניזירטער און פערצווייגטער „אנאַרכיסטישער" אנאַרכיסטישער ארגאניזאציע, וועלכע האט געהאט דעם ציל מיט אלע מיטלען איינצואווארפען די רעפובליקאנישע ארדנונג. די אנאַרכיסטישע ארגאניזאציע האט געהאט אויסגעארבייט א גאנצען פלאן פון טעראריסטישע אקטען. צמענטאטען אויף די אנפיהרער פון די רעפובליקאנישע פארטייען, אויפרייסען באהן-בריקען, פערלאזען די קאסעס פון מלוכה-בענק, איבערגעבען רעגירונגס אינסטיטוציעס און פריל ארויסברענגען א מהומה אינ'ם פרייהייטס לעבען פון דער בעפעלקערונג. אלע מיטגלידער פון דער ארגאניזאציע זיינען ארעסטירט געווארען.

נחום סאָקאָלאָוו ביים פרעזידענט מאסאריק און מיניסטער בענעש.

פראג, 20 דעצ. (יטא) פרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו איז דא אויפגענומען געווארען דורכ'ן טשעכאָ-סלאָוואקישען פרעזידענט מאסאריק און אויסערן-מיניסטער בענעש, מיט וועלכע סאָקאָלאָוו האט קאנפערירט וועגען פערשיעדענע ציוניסטישע פראבלעמען. פרעזידענט מאסאריק האט זיך אינטערעסירט מיט זיינע איינדרוקען פון ארץ-ישראל און מיניסטער בענעש האט זיך אינטערעסירט וועגען דער פאליטיק פון ענגלאנד אין ארץ-ישראל. סאָקאָלאָוו האט איבערגעגעבען וועגען די אויפגאבען און צילען פון די פרא-פאלעסטינא קאמיטעטען. צום סוף האבען פרעז. מאסאריק און מיניסטער בענעש אויסגעדריקט זייערע סימפאטיעס פאר'ן ארץ ישראל אויפבוי.

די לויה פון ראבינער ד"ר שמואל פאַרלטבאך.

קעלן. (יטא) דא איז פארגעקומען די לויה פון פערשטארבענעם סעמינאר-דירעקטאר און ראבינער פון „עדת ישראל" ד"ר שמואל פארלעבאך. אין דער לויה האבען זיך בעטייליגט גרויסע מאסען פון דער יידישער בעפעלקערונג פון קעלן און די ארומיגע שטעט. דער עוצר-ביגשאָף-קארדינאל פון קעלן האט אין א טעלעגראם דירעקט זיין מיטלייד און פערטרויער פאר דעם פערשטארבענעם ראבינער. אין דער לויה האבען אויך אנטיילגענומען פערטרעטער פון דער רעגירונג, פון דער שטאט פערוואלטונג, פון ערצבישאף קארדינאל און אנדערע. ביים אפגעבען קבר זיינען געהאלטען געווארען א ריחע הספדים.

חיפה וועט נישט זיין קיין באזע פאר'ן ענגלישען קריגס-פלאט.

לאנדאן, 20 דעצ. (יטא) די בריטישע אדמיראליטעט האט פערעפענטליכט אן אפציעלע הכחשה געגען די איינגעגרינדעטע ידיעות, וואס האבען זיך געוויזען אין דער פרעסע, אז די ענגלישע אדמיראליטעט האט בעשלאסען אז חיפה זאל זיין א באזע פאר איהר קריגס-פלאט.

די פאלעסטינער ארגאניזאציעס פאר גלייכבערעכטיגונג פון פרויען בעגריסען פרוי ה. שאלד.

ירושלים. (יטא) די נאציאנאלע פאר גלייכבערעכטיגונג פון יודישע פרויען אין ארץ ישראל האט געשיקט א בעגריסונג צו פרוי הענריעטע שאלד צו איהר צוריקקומען קיין ארץ ישראל און פאר געמיינזאמען אלס מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין א"י. אין דער בעגריסונג ווערט צוגעשריבען אנ-דערען געזאגט: „דאס אויסוועהלען פון פרוי שאלד אין דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און די בעגריסונג פון זיי איז א גרויסער זיעג פון די פרויען פון דער יודישער בעוועגונג אין ארץ ישראל. מיר בעגריסען זי אלס אונזערע א פארטיי-פרוי אין די צענטען פון גוים און קימען צום צוטרוי און איהר, צוזאמענארבייט מיט טונקטס".

פראנצויזישע גייסטליכע און אינטעלעקטועלע פראטעסטירען געגען די פאגראמען אין רומעניען.

פאריז, 20 דעצ. (יטא) דא איז פארגעקומען א ריזיגער מאסען-מיטינג, אין וועלכען ס'האבען זיך בעטייליגט 2 טויזענד פערזאן. פון די פראנצויזישע אנגעזעהענע פערזענליכקייטען, דער מיטינג איז צוגעשיקט געווארען צו פראנצ. אבער. מיט רעדעס זיינען ארויס-געטרעטען קאטוילישע און פראטעסטאנטישע גייסטליכע, מ'האבען אויך געריט אונזער פראטעסטירען און פארדאמט די שטעהער פון פערשיעדענע ארגאניזאציעס. צום סוף איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א פראטעסט-רעזאלוציע.

מיר נישט און דיר — נישט

אזוי האט בעשלאסען דער ווארשעווער קהלה-ראט. א זיצונג וואו אלע זענען געווען די זינגער און אלע — די בעזינגטע.

ווארשא. (טעלעפאניש פון אונזער פארעספאנדענט) געלטען צוריקגעוויזען פאַרגעשטעלטען א זעהר שטירמישע זיצונג אין ווארשעווער קהלה-ראט. די פערשידענע פראקציעס-פארטייען און אויס-ריכטונגען האבען געשאפען א גאנצען טראזאל, און אלע זענען געווען די זינגער און אלע — די בעזינגטע.

אויפ'ן סדר היום איז געשטאנען דער בעריכט. עס האט געהאנדעלט וועגן בעשטעטיגען די מאנדאטען פאר די קולטור-רעליגיעזע אינסטיטוציעס פון די פערשיעדענע פארטייען. און עס האט זיך געשאפען א לאגע, אז יעדער פערשלאג איז אפ-געוואָרפען די אנדערע יעדע אינסטיטוציע איז דורכגעפאלען. ביים אפשטימען איז געווען די מאנדאטען פאר ציוניסטישע אינסטיטוציעס האט זיך געשאפען א געמיינשאפטליכער פראנט פון דער אגודה און די לינקע און דער פערשלאג איז דורכ-געפאלען. אזוי האבען צוזאמענגעשטעלט צו דער אגודה'ס אינסטיטוציעס — די דער אגודה'ס פארלאַנגען, די לינקע געשטימט, ווערט האט די ציוניסטען נישט געקאנט בעשטעטיגען די פאַלקס-אנשטאלטען אין דער פאלקס-קאנצעלעריע.

אונזער סוף פון דער זיצונג, וואו די לינקע האבען געשטימט, צו די מאנדאטען פאר זייערע שולען וואכען דורכגעפאלען, האבען מיט'ן איינציגען און זיי פארגעטראגען אז זיי וועלען איבערגעבען צו דער ווארשעווער אינסטאנץ נאכאמאל — דורכצופיהרען.

מען קען זיך דערפיהר רופען, אז א לייערק מאַכט וועט די ווארשעווער קהלה אויפגעריכטעט ווערען.

לעמבערגער „סלאָוואָ פּאָלסקיע"

איבערגעגאַנגען פון די ענדעקעס צו די סאנאציאַנאַליסטען

לעמבערג, 20 דעצ. (א.וו.) דער ארגאן פון די לעמבערגער ענדעקעס „סלאָוואָ פאלסקיע" וועלכער איז יאהרען לאנג געשטאנען אין קאמף מיט אלע אנדערע פוילישע ריכטונגען, איז איצט איבערגעגאַנגען צום קאנסערוואטיסטישען לאגער.

17 זעלנער פערפרוירען געווארען.

בעלגראד, 10 דעצ. (ספ. צום „ל. ט.") אין גאנץ סערביען הערשען איצט מוראדיגע פרעסט. עס זענען דא זעהר פיל קרבנות. 17 זעלנער, וואס זענען געשטאנען אויף דער וואך, האט מען אין דער פריה געטראפען ליגען פערפרוירען פון דער קעלט.

אבגעשטעלט זיך די קאלעיקעס צוליב די פרעסט.

ווארשא, (טעלעפאניש) צוליב די שטארקע פרעסט, וואס הערשען זייט א פאר טעג אין גאנץ פוילען, האבען זיך אבגעשטעלט כמעט אלע צופאהר-באהנען און קאלעיקעס אום ווארשא.

כינעזישע קאמוניסטען ווערען געכאפט

כאנקאו, 20 דעצ. (ספ. צום „ל. ט.") דאס נאציאנאליסטישע מיליטער האט אין כאנקאו געכאפט 15 קאמוניסטען, דערונטער 5 פיהרערינגס מיידלעך. די קאמוניסטען זענען ארעסטירט געווארען.

ווידער אונטערגאַנגען א שיף מיט דער גאַנצער מאנשאפט.

לאנדאן, 20 דעצ. (ספ. צום „ל. ט.") קיין לאנדאן איז אנגעקומען א ידיעה, אז א קלענער דאמפער, וואס איז געגאנגען מיט קויהלען פון לאנדאן איז צוליב א מוראדיגען שטורם-ווינד אונטערגעגאנגען אין מיטען ים. די גאנצע מאַנשאפט איז דערטרונקען געווארען.

א געהאנגענער אין דער מיליטערישער תפיסה.

ווארשא. (טעלעפאניש) אין דער האט זיך אויפגעהאנגען דער מאטראַז מיליטערישער תפיסה אויף דזשעלנא 19 יוסף מענדרים.

טייערער געווארען דער פראכט אויף די באהנען.

ווארשא. (טעלעפאניש) אין „רח. נתג פון באהן-מיניסטעריום צו „עכספרעס" געפינט זיך תכנית א פערגרעסערונג דעם באהן טאריף פון משאות.

אפשטעלונג פון דער הויפט-אגענטור פון די אינטערנאציאנאלע כליפינג-וואגאנעס אין לאדז.

ווארשא, 20. דעצ. (א. וו.) די הויפט-אגענטור פון די אינטערנאציאנאלע שלאף וואגאנעס אין ווארשא, ווי אויך די אפטיילונגען אין לעמבערג און טשענסטאכאוו האבען די דירעקט צו פערקויפען בילעטען אין די צוגען, וואס גייען אף אויפ'ן מיטעל מזרח, ווי מיר דערוויסען זיך וועט אין דער נאהנטסטער צייט געעפענט ווערען אן אפטיילונג פון די אינטערנאציאנאלע שלאף וואגאנעס אויך אין לאדז.

את חברנו הנעלה והנכבד
הציר לסיים ר' **משה העלמאַן** ובני משפחתו
אנו מברכים בברכת מז"ט לחתונת בתו העדינה
מרת **רחל** תחי'
הנבאים והמתפללים דביהכ"נ
ע"ש ר' מרדכי העלמאַן ז"ל.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 59 יאהר מיין ליבע און גישט-פערגעסענע פרוי, אונזערע טייערע מוטער, שוועסטער און טאַנטע

נ"ע **שרה** אשת ר' שבתי נ"י **ראזענבוים**

געב. ראבינאוויטש (אייניקל פון הרה"ג ר' יהודה לייב זצ"ל מגראדנא)
די לוי' קומט פאר היינט מיטוואך כ"ז כסלו תרפ"ח 1 אזייגער נאכם. פון טרויער-הויז גדאנסקא 11 אוו. וועגען דעם ס'טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפבעטרויערנדע הינטערבליבענע.

אכטונג! אכטונג!

קאמאשען מאכער מייסטער

היינט מיטוואך, דעם 21 דעצ. פינקטליך 8 א זייגער אין אווענד קומט פאר אין לאקאל פון האנדווערקער-פערבאנד, פאלודניאווא 4

אויסער-ארדענטליכע פערזאמלונג.

1) בעריכט פון קאנפערענץ פון די לעדער-סוחרים, 2) פאך-לאגע, 3) שטייערן 4) פערשידענעס.

בעמערקונג: גלייכצייטיג קען מען נאכקאנטראלירען צי מען איז ארייגע-טראגען געווארען אין צעכען-רשימה. די פערוואלטונג.

MARMELADA OWOCOWA
G. G. LARDELLI
ZASTĘPUJE W ZUPEŁNOŚCI
KONFITURY.

Dr. med **Ludwik Rapeport**
P, Narutowicza 25 (דוישלנד) Tel. 44-1
ספעציאליסט פאר נירען-, בלאז- און הארן-קראנקהייטען
נעהמט אן פון 12—1 פארמ. און פון 4—8 אוו.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
איגערליכע קראנקהייטען
ספעציאל. פאר לונגען און הארץ-קראנקהייטען בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכם.

Dr Prybulski
זאוואדזקא 1 — טעלעפאן 25-88
וועגערישע האר און הויט-קראנקהייטען, מענער-שוואכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל) און רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 8 — 1 דאמען צוו. און 4—8 פון 4—5

Dr. med **Z. Datyner**
ספעציאליסט פאר נירען- בלאז און אורין-קראנקהייטען
Piramowicza 11 (פריהער צלניקסא)
Tel. 48-85.
נעמט אן פון 1 ביז 2 און 5—8 אוונט.

D. med. **A. Mazur**
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנקה. ווי אויך שטום און שפראך-פעהלער
האט זיך איבערגעצויגען אויף
וואלטשאנסקא 65
(איינגאנג אויך דורך פיעטריק. 46) טעל. 66-01
נעמט אן פון 11½—12½ און פון 3—5 נאכם.

לעזט און אבאנירט
— דעם —
„לאדזער טאגעבלאט".

Dr. Margulis
Cegielniąna 12
אינערע און קינדער-קראנקהייטען
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכם.
טעל. 59-30.

Dr. Wołkowyski
אלעקסאנדראווסקא 37 (צעגעלניאנא 10) טעל. 37-70
ספעציאל-ארצט פאר הוים און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 1—2 און 4—8. פרויען פון 4—5
ספעציעל ווארטע-צימער.

Dr. med. **H. Leichter**
קאנסטאנטינער 9 רוג זשעבראצקא, טעל. 49-66
צאהן-כירורג
פלאמבען, צאהנען ציהן אָן ווייטיק, קראנע, גאלדענע, ברוקען, פלאַנגען, נייע צאהנען
נעמט אן פון 9—11 און 1½—5 און ווינטער פון 9—11 פארמ.

די רעגירונג זאל פערעפנטליכען א וואהל-אויפרוף.

סאנאציע פאדערט צו פערלענגערן די קאדענץ פון פרעזידענט אויף 10 יאהר

וואַרשא. (טעלעפאָניש) די פּויליש פרעסע מעלדעט, אַז אין אַ געהיינ[illegible] מאמענט וועט די רעגירונג אַרויס טרעטען מיט אַ וואַהל-אויפרוף, אין וועלכען עס וועלען פערטהיידיגט ווערען די קאָנסטיטוציאָנעלע, פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע פּראָבלעמען. די רעגירונג זאָל אויך אַרויסגעבען אַ בוך, וואו עס וועלען גע[illegible] באַשריבען ווערען די אַרבייטען פון דער רעגירונג אין משך פון דער צייט, זינט זי איז געקומען פערטרעטען מאַי צו דער מאַכט.

• • •

— אין די פּאָליטישע קרייזען האַלטען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז די רעגי[illegible] רונגס-פאַרטייען וועלען אַרויסטרעטען מיט אַ פאָרשלאַג צו פערלענגערן די קאַדענץ פון פּרעזידענט אויף 10 יאהר און צו געבען דער רעגירונג [illegible]

[illegible] פּראָזשעקט-כעמפּליטעלמענגען.

• • •

וואַרשא. — דער הויפּט-[illegible] "פּויער באַלאַסי" איז מודיע, אַז אין די רעכטע לאַנדען פעסטגעשטעלט מען די פּאַר[illegible] אינטערעסען פון אַלע גרופּען פון דער אַרבייטער "ליעגאַ" פאַר אַ געמיינזאַמען [illegible] פּאַקט.

אין דעם ליעגאַ-בלאָק זאָלען אַריינ[illegible] געהן: די ענדעקעס, כריסטליך-נאַציאָ[illegible] נאַלע (קאָרפאַנטי'ס גרופּע), די מיטעל-שטאַנד פון די לאַנדווירט און די רעכטע נ.פ.ר.

מ'ווערט אויך געפיהרט אונטערהאַנד[illegible] לונגען מיט "פּיאַסט" וועגען צוטרעטען צום בלאָק. די אַנזיכט פון סעג. באַרטעל, צו שאַפען אַ בלאָק, וואָס זאָל זיך שטיי[illegible] צען אויף דער רעגירונג, איז אַוועק פון די מבות, וואָס טרייסט פּיאַסט צוצו[illegible] שטעהן צו דער ליעגאַ.

• • •

וואַרשא. (טעלעפאָניש) ווי מיר דערוויסען זיך ווערען איצט געפיהרט אונטערהאַנדלונגען צווישען די "פּ.פ.ס."-לעווייצע, אונאָפּהענגיגע סאָציאַליסטען און די "פּרעדהייטס-גרופּע" וועגען שליסען אַ בלאָק צו די וואַהלען. ווי מען שמועסט זאָלען צום בלאָק אויך צושטעהן די לינקע פּועלי ציון.

געשלאָסען דעם קאָמוניסטישען קאָנגרעס אין מאָסקווע.

מאָסקווא, 20. דעצ. (ספּ. צום "ל. ט.") היינט האָט זיך געשלאָסען דער קאָמוניסטישער קאָנגרעס. עס איז אויס[illegible] געוועהלט געוואָרען אַ צענטראַל-קאָמי[illegible] טעט פון 71 פּערזאָן. אַלס גענעראַל-סעק[illegible] רעטאַר פון דער פּאַרטיי איז ווידער אויסגעוועהלט געוואָרען סטאַלין. רוקאָוו

האָט געשלאָסען דעם קאָנגרעס מיט אַ שאַרפער רעדע געגען דער אָפּאָזיציע, טראָצקיסטען, צו וועגען די אַנהענגער פון די, וואָס צופריעדען די קאָמוניסטיש[illegible] פּאַרטיי און רופען אויף אַנגע[illegible] ווענדעט ווערען וואָס נעהטיגע רעפאָר[illegible] מען.

אַרעסטירט אַ סאָוויעטישע באַנק-דירעקטאָר אין קאַנטאָן.

מאָסקווא, 20. דעצ. (א.ה.) פון קאַנטאָן מעלדעט מען, אַז דאָרט איז אַרעסטירט געוואָרען דער דירעקטאָר פון דער אַרמענישער צענטראַל-"דאַל-באַנק". די נאַציאָנאַליסטישע רעגירונג וואַרפט איהם פאָר, אַז ער זאָל האָבען פינאַנסירט די קאָמוניסטישע איבער[illegible] קערונג אין דרום-כינא.

פּראָטעסט-דעמאָנסטראַציעס פון טראָצקי'ס אנהענגער.

מאָסקווא, 20 דעצ. (א. ה.) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעשלוס פון קאָמוניסטישען קאָנגרעס אויסצושליסען די בעדייטענדסטע אָנפיהרער פון דער אָפּאָזיציע, האָבען טראָצקי'ס אנהענגער און די מיטגלידער פון דער עקסטרע אָפּאָזיציע, וואָס געהערען צו סאַפּראָנאָו'ס גרופּע, איבערגעפיהרט אין מאָסקווע אַ גאַנצע רייה פּראָ[illegible] טעסט-דעמאָנסטראַציעס.

איבערגעריסען די אונטערהאַנדלונגען צווישען סטאַלין'ען און קאַמענעוו'ן.

מאָסקווא, 20. דעצ. (א.ה.) די אָפּ[illegible] טערהאַנדלונגען, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען צווישען סטאַלין'ען פון איין זייט און די אַנפיהרער פון דער אָפּאָזיציע, זינאָוויעוו'ן און קאַמענעוו'ן פון צווייטער זייט, זענען דורך סטאַלין'ס [illegible] איבערגעריסען געוואָרען.

סטאַלין האָט פון זיי געפאָדערט, אַז זיי זאָלען איהם אַרויסגעבען די רשימות פון אַלע אַנפיהרער פון דער אָפּאָזיציע און די פּראָפּאַגאַנדיסטען פון די אינטערנאַציאָנאַלע. די פּאָדערונג האָט [illegible] שטעלט אַלס פאָרבעדינגונג צו די ווייטער[illegible] דיגע אונטערהאַנדלונגען. עווי' וויל זיי האָבען איהם נישט געוואָלט מאַכען, [illegible] האָט ער די אונטערהאַנדלונגען איבער[illegible] געריסען.

אין מאָסקווע האָט מען זיך געריכט אויף דער קאָמוניסטישער רעוואָלוציע אין קאַנטאָן.

מאָסקווא, 20. דעצ. (א. ה.) קיין מאָסקווא איז צוריקגעקומען דער געוו. אויסערן-מיניסטער פון דער קאַנטאָנער רעגירונג יעוגענע משען. וועלכער איז אויך דער ערשטער ידיעה פון דער קאָמוניסטישער איבערקערעניש אַרויסגעפאָהרען קיין קאַנטאָן. ער איז געפאָהרען ביז וולאַדיוואָסטאָק און דערוויסענדיג זיך דאָרט, אַז די איבערקערעניש האָט זיך נישט איינגעגעבען איז ער תיכף צוריקגעפאָהרען קיין מאָסקווא.

פּראָטעסט-מיטינג פון לעמבערגער יודענטום געגען די פּאָגראָמען אין רומעניען.

לעמבערג. — לויט דער איניציאַטיווע פון דער אַקאַדעמישער אָרגאַני[illegible] זאַציע "ירדניה" איז דיענסטיגען זונטאָג דאָ פאָרגעקומען אַ פּראָטעסט-פערזאַמלונג געגען די רומענישע פּאָגראָמען.

געקומען זענען מאַסען מענשען, פערטרעטער פון פערשידענע יודישע אָרגאַ[illegible] ניזאַציעס, ווי אויך אַ גאַנצע רייה יודישע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, כדי צו פּראָטעסטירען געגען די ווילדע מעשים פון דער רומענישער רעגירונג.

אין נאָמען פון "ירדניה" עפנט מאג. פּאָליבער דעם מיטינג און זאָגט:

"מיר האָבען צוזאַמענגערופען די פערזאַמלונג — ערקלערט דער רעדנער — דערפאַר ווייל מיר פיהלען דעם גרויסען ווייטאָג פון די עקסצעסען אין רומעניען, וועלכע [illegible] די רומענישע אַקאַדעמיקער. היינט איז אין דער [illegible] צו פּראָטעסטירען געגען אַלע אַקאַדעמישע אָרגאַניזאַציעס. מיר [illegible], אַז די רומענישע קאָלעגען זאָלען ווערען אויסגע[illegible] שלאָסען פון דער אַלוועלטליכער אַקאַדעמישער משפּחה.

דאַן בעקומט דאָס וואָרט דעפּ. רייך, וועלכער דערציילט, אַז מיט 8 יאהר צוריק האָבען די פערטרעטער פון יודענטום צוזאַמענגענומען די יודען-פראַגע פון אונטער דעם פּעטער פון יודישע עולות און זי אַרויסגעבראַכט פאַר דעם פאָרום פון דער פרידענס-קאָנפערענץ אין פּאַריז. דאָ האָבען דעמאָלס געמאַכט [illegible] מען דעם צושטאַנד, אַז יודען זאָלען ווערען דער [illegible] פאַר אַלע ווילדע אַנטי[illegible] סעמיטישע עקסצעסען. ווער עס האָט געהאַלט האָט געשלאָגען, געמאָרדעט, בערויבט יודען. ביי דער פרידענס-קאָנפערענץ האָבען די יודישע פערטרעטער דורכגעזעצט, אַז יודען מוזען בעהאַנדעלט ווערען אַלס גלייכבערעכטיגטע בירגער, אַלס [illegible] מיר האָבען פערלאַנגט, אַז מען זאָל די יודען בעהאַנדלען, די רעכט אַלס נאַציאָנאַלע מינדערהייט.

אַלס נאַציאָנאַלע מינדערהייט. [illegible]

איין מלוכה, וואָס האָט געגען דעם פּראָטעסטירט איז דעמאָלס שוין געווען רומעניען. איהרע פערטרעטער זענען אַוועק פון דער פרידענס-קאָנפערענץ, ווייל זיי האָבען נישט געוואָלט אונטערשרייבען דעם אינטערנאַציאָנאַלען טראַקטאַט. די פערשטעהער פון די איבעריגע מלוכות האָבען געפּועלט דערויף און געצווינגען רומעניען אונטערצושרייבען דעם טראַקטאַט.

פיל מאָל האָבען די ספּעציעלע פערטרעטער פון רומעניען צוגעגעבען דעקלאַראַציעס וועגען פערבעסערען דעם גורל פון די יודען אין רומעניען. אָבער תמיד איז דאָס געווען אַ חוזק פון יודען. מען האָט נישט קיין אָנגעהאַלטען, וועלכע מען האָט אונטערגעשריבען, מען אונטערדריקט די יודען, מען נעמט ביי זיי צו די פּרימיטיווע מענשען-רעכטע.

די הערן, וואָס פיהרען אַזוי די פּאָליטיק געגען יודען זענען זיך טועה, אויב זיי מיינען, אַז מען קען אַזוי נישט שווין, אַז אונטער'ן מינדערהייטס-טראַקטאַט [illegible] נישט דערלאַזען, אַז מען זאָל 500.000 יודען פערוואַנדלען אין פּאַריאַס, אונזערע ספרי תורות שענדען. מיר וועלען געבען דעם פּראָטעסט אויף גאַר דער וועלט.

מען זאָגט, אַז מיר זענען אַן אַנטיזיטע מאַכט. מיר זענען עס טאַקע. אָבער נישט אין דעם זין פון מאַכען רעוואָלוציע דאָרט, ווי מען בעהאַנדעלט אונז לעיאַל. אַ אַנטיזיטע מלוכה זענען מיר נאָר דאָרט, וואו מען רודפ'ט און שלאָגט אונז. דעמאָלס נעמען מיר זיך אַלע אָן פאַר די יודישע קהלות.

די פּילסודסקי-רעגירונג מוז זאָגען איהר פריינד, דער רומענישער מלוכה, אַז דאָס, וואָס איז מעגליך געווען פאַר 50 יאהר, וועט מיר וועלען בעהאַלטען פער[illegible] קבלות, אין היינט, ווען מיר זענען פרייע בירגער און מענשען, נישט מעהר מעגליך.

דאַן לייענט ה' גאָטפריד די פּראָטעסט-רעזאָלוציע, וועלכע ווערט איינשטימיג אָנגענומען.

אַ זגערזשער יודישער פאַבריקאַנט וויל העלפען זיין פערוואונדעטען אַרבייטער און בעקומט אַ האַרץ-שלאַג אויפ'ן אָרט.

זגערזש. (טעלעפאָניש) געכטען האָט דאָ פּאַסירט פאָלגענדער טראַגישער פאַל: אין דער פאַבריק פון די "ששאַראַנסקי און שותפים" האָט אַ אַרבייטער אויף אַ אומגליקליכען אופן פערטשעפּעט זיין האַנד אין דער בעהענדער מאַשין און שווער פערוואונדעט געוואָרען. פון יסורים געטריבען האָט ער ווי אַ האַלבוויטציגער גענעהויבען לויפען צו אַ דאָקטאָר. דאַן איז פּלוצלינג אָנגעקומען דער אייגענטימער בנימין ששאַראַנסקי און דערזעהן דעם פערבלוטיגען אַרבייטער. ער האָט גענע[illegible] הויבען אַ הם נ כיאָגען וועלענדיג איהם ערטיילען הילף, אָבער ששאַראַנסקי אַ עלטערער מענש האָט פּלוצלינג פערלוירען די כחות און צוזאַמענגעפאַלען בעקומענ[illegible] דיג אַ האַרץ-אַטאַק.

דער צוגערופענער דאָקטאָר האָט שוין פעסטגעשטעלט דעם טויט.

פאַר אַראָפּרייסען אַ פּלאָמבע פון דער עלעקטראַווניע 100 זל. שטראָף אָדער 2 וואָכען אַרעסט.

(—) מיט אַ צייט צוריק האָט פּנחס לעלאָווסקי פון נאַראַטאָוויעטסקא 6 דורכגע[illegible] פיהרט ביי זיך אין וואוינונג עלעקטרישע אינסטאַלאַציע. די קאָמיסיע פון דער עלעקטראָווניע צו קאָנטראָלירען די דאָ[illegible] זיגע אינסטאַלאַציע האָט אָבער אויסגע[illegible] פונען, אַז זי איז נישט, ווי געהעריג דורכגעפיהרט געוואָרען אין פערלאַנגט צו מאַכען גרויסע אויסבעסערונגען אין דערוויייל פערפּלאָמבירט דעם שטראָם.

לעלאָווסקי ווייענדיג אָבער איינצופיה[illegible] רען מיט'ן בעשלוס פון דער טעכנישער קאָמיסיע האָט זיך שאַרף נעגענגעשטעלט פון אין איהר נעגענוואַרט אַראָפּגעריסען די פּלאָמבע.

די עלעקטראָווניע האָט דאַן פערקלאַגט לעלאָווסקי'ן אין געריכט און ער איז פערמשפּט געוואָרען צו בעצאָהלען 100 זל. אָדער 2 וואָכען אַרעסט.

לעלאָווסקי האָט אַפּעלירט אין קרייז-געריכט, וואָס האָט היינט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאַנץ און צוגעצאָהלען 5 זל. געריכטס-קאָסטען.

מיר מאַכען דערויף אויפמערקזאַם די אַבאָנענטען, אַז פּלאָמבעס וואָס די עלעקטראָווניע לעגט אַרויף טאָר מען נישט אַראָפּרייסען און מען ווערט דערפאַר בעשטראָפט.

אַריינציהען אַ טעלעפאָן וועט איצט קאָסטען נאָר 175 זל.

"ליטשמאַנשטאַדט-טאַריף אויף ביליגער געוואָרען.

(ג) לויט אַ פעראָרדנונג פון פּאָסט-מיניסטער, וואָס זאָל אין די נאָהענטסטע טעג ערשיינען, וועט דער טעלעפאָן-אָפּ[illegible] צאָהל אנהויבענדיג פון 1. יאַנואַר פער[illegible] קלענערט ווערען אויף פאָלגענדען אופן: פאַר יעדען געשפּרעך אויסער'ן קאָנטי[illegible] גענט 3. קאַטעגאָריע (גאַנצע שטאָט) וועט מען צאָהלען אַנשטאָט 20 נאָר 13 גר. פון יעדען 5 גר. וועט געהן, ווי ביז איצט פאַר'ן מלוכה'שען אינוואַלידען-פאָנד.

פאַר אַריינשטעלען אַ אַפּאַראַט וועט מען אין לאָדז צאָהלען אַנשטאָט 200 זל. נאָר 175 זל.

—0—

נאָך געגען אַ צייגניש פון אַ דאָקטאָר קען מ'זיך אָבזאָגען פון דער מיטאַרבייט אין דער וואַהל-קאָמיסיע.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך, שיקט דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט שוין פּאָ[illegible] נאָכרעכט אויפפאָרדערונגען צו די מיטגלי[illegible] דער פון די אַבסטראַקטע קאָמיסיעס צו זיין כרי'ם אויפ'ן 27. ה. ח. אַנקומען זיך אָנצוטייען אַ[illegible] ווייטער אַבסטען.

דער וואַהל-רעפעראַט ביים רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט מעלדעט, אַז צו'טאָמאַט איז מען צושיקען צום פאַרזיצער פון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע אין נישט ציים רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט, וועשבית, פון דער אַפּגאַבע וועט בעריכטיגט ווע[illegible] רען בלויז די יעניגע פּערואָנען, וועלכע וועלען צושטעלען אַ צייגניש פון אַ דאָק[illegible] טאָר, אַז זיי זענען כ[illegible] ערשטערלאַכט ער[illegible] לויבט ווי דאָס נישט אַרער אַ צייגניש פון דער שטאָטישער גמינע, אַז צולויב וויכטיגע מבות קענען זיי ווי דעם אַמט נים אַנגעמען. אַנדערע טאָמאַנען וועלען נים נענימען ווערען אין אַלט אין פּאַר'ן צאָ[illegible] וואַגען זיך טומצוערבייטען אין די וואַהל קאָמיסיעס וועט מען בעשטראָפט ווערען מיט געלד אָדער אַרעסט.

5 מיליאָן זל. פאַר געזונדהייט-צוועקען אין לאָדז.

אַ נייע סאַנאַטאָריום צו פערהיטען קינדער פון שווינדזוכט.

(ג) אינמשך דער לעצטער פון לאָדזשער ד"ר עלעקטאָראַלער מאַגיסטראַט איז שוין אויסגעצאָהלט געוואָרען דער בודזשעט פאַר דער געזונדהייטס-אָפּטייל ביים מאַגיסטראַט. דער בודזשעט איז פאַר[illegible] אויסגעצאָהלט אויף אַ סומע פון 5 מיליאָן זל., בעת דער פריהערדיגער בודזשעט האָט בעטראָפען נאָר 3 מיליאָן מיט 500.000 זל.

לויט אַ בעשלוס פון דער געזונדהייטס אָפּטיילונג פרעזט צו דער מאַגיסטראַט אין די נאָהענטסטע טעג צו בויען אין לאַגעוונ[illegible] אַ זומער-סאַנאַטאָריום פאַר 100 קינדער, וואָס זענען בעדראָהט פון שווינדזוכט-קראַנקהייט.

סאָציאַל-דעמאָקראַטישער קאָנגרעס אין בערלין.

בערלין, 19. דעצ. (ספּ. צום "ל. ט.") די וואָך האָט זיך דאָ געעפענט דער קאָנגרעס פון די סאָציאַל-דעמאָ[illegible] קראַטען פון די מלוכות אין צפון מזרח אייראָפּא. די פערשטעהער פון ס.פ.ד. אויפ'ן קאָנגרעס זענען דיטמאַן און ברייטשיידט. אויפ'ן צוזאַמענטרעף נעמען זיך די דעלעגאַטען פון ליטא, לאַטוויע, סאָוועטען-רוסלאַנד, גרוזיען, שווייצאַריען, דענעמאַרק, טשעכאָ-סלאָוואַקיע און אוקראַינע.

ווידער אַבלאַווע אין די וואַרשאַווער "הייזלעך".

וואַרשא, (טעל. פון אונזער קאָררעספּאָנדענט) נעכטען אָוונט האָט די וואַרשאַווער פּאָליציי ווידער דורכגעפיהרט אַ גאַנצע רייה רעוויזיעס אין נאַכט-קאַבאַרעטען און "הייזלעך". 3 "הייזלעך" זענען פער'חתמ'עט געוואָרען. פיל פון די דאַמען און טונקעלע פּערזאָנען זענען אַבגעפיהרט געוואָרען אין אַרעסט.

דער ביירישער לאַנדטאָג און די שחיטה-פראַגע.

מינכען. (יט"א) אויף אַ פּראָטאָ[illegible] קאָל פון דער נאַציאָנאַלער "צער בעלי חיים" האָט דער פּאַרלאַמענטאַרישער מיט[illegible] געטיילט, אַז די פּראַקטיק פון שעכטען בהמות נאָך אַ פריהערדיגער בעטויבונג מיט עלעקטריע, וועט שוין פּערגערגעהט ווערען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז אויסגעאַרבייט געוואָרען צום בייע[illegible] רישען מיניסטעריום אַ פּראָיעקט פון בעטויבונגס-געזעץ און הסכם מיט'ן בע[illegible] שלוס פון לאַנדטאָג וועגען פערבאָט פון שעכטען בהמות אָהן בעטויבונג.

ווי מיר דערוויסען זיך ווענען די פּאַרטיי אַנטשייט[illegible] יודישע קרייזען פּלאַנען ענטשלאָסען צו קעמפען מיט אַלע כחות געגען דעם, אַז דער געזעצאָמשר אויך פון שעכטען בהמות נאָך אַ פריהערדיגער בעטויבונג דורך עלעקטריע זאָל ווער[illegible] רען אַ פערפליכטענדער, ווייל דאָ וואָלט בעדייט אַ פערבאָט פון דער שחיטה לויט'ן יודישען דין.

גרויסע בריליאַנטען-גנבה אין פּאַריז.

פּאַריז, 20 דעצ. (ספּ. צום "ל. ט.") היינט 2 אַ זייגער ביינאַכט, ווען די אָנגעשטעלטע פון יובילער-סקלאַד פון דער פירמע חל. מאָנטשקאַ זענען אַהיימגע[illegible] גאַנגען אויף מיטאָג, האָבען זיך אַ חברה גנבים אַריינגעקריגען אין געשעפט און אַרויסגעגנב'עט אַ גרויסע צאָהל בריליאַנטען אויף אַ סומע פון אַ פירטעל מיליאָן דאָלאַרס.

10-יעהריגער יובילעאום פון קינדער-היים "הרצליה" נעכטען געפייערט געוואָרען אין "הזמיר".

(ג) אין "הזמיר" איז נעכטען פאָר[illegible] געקומען די 10 יעהריגע יובילעאום[illegible] פייערונג פון דער קינדערהיים "הרצליה".

5 אַזייגער דאַנאַך די פייערונג זיך אָנ[illegible] געהויבען מיט'ן צוגרעטען תגיעה-ליכט דורך די קינדער אונטער דער השגחה פון די לעהרער. דערנאָך האָבען די קינ[illegible] דער געזונגען פערשידענע לידער, דעק[illegible] לאַמירט העברעאישע און פּוילישע לינ[illegible] דער. דער איז אויסגעפיהרט געוואָרען פערשיע[illegible] דענע מענע.

אונ'ם נאָכטען פון דער "הרצליה"-פער[illegible] וואַלטונג האָט פּרוי ליפּשיץ אַ בעגרי[illegible] סונג פון וועלכער זי שטעלט זיך אַוועק אויף אַלע גליגקלים פון יעד דאַנקער פייעלדינגער אינסטיטוציע, זיין אַנהער בעגינדונג ביז'ן היינטיגען טאָג. איצט ווערען אין "הרצליה" אויפגעפאַלגען 120 אָרעמע יודישע קינדער אַ [illegible] יתומים, וועלכע בעקומען דאָרט קלייד[illegible]ונג און עסען מיט פּאַמיליע-בעלייכטונג. אין דער האַרזימער סביבה פון יונגע קינדער ביילעגען צו דערציהן פּעדאַגאָגישע כחות. אַ עמפּייאַלטיגע מיטגלידער פון די קינדער אין עלטער פון 4 ביז 7 יאהר און אין דער היים.

"הרצליה" האָט זיך אויס פון מיט[illegible] גלידער-אָפּצאָהל אין פון פּריוואַטע שפּענדען.

נאָך דעם רעפעראַט פון [illegible] "הר[illegible] צליה" צו אַנדער יובל פרוי [illegible] קלאַצ[illegible] (ה' פרייען שטיין פערוואַנען), ווי אויך ה' ר"ה ש. ז. ראַבינאָוויטש און ד"ר א. מאַרגאַ.

דערנאָך רעדען די קינדער-לידער. אַנגע[illegible] מיט אין מעגאַלע צוגעגען צו רוימען[illegible] מיטיג פּראָגראַם לאַטיימונג, אַפּגע[illegible] זונגען אויף דער בינע "התקוה" אונ[illegible] טער דער בעגלייטונג פון קלאַוויר אין אַנדערע העברעאישע קינדער-לידער, ווי מאָנאַט אַ פאָרשטעהער און זינגענדיגער היים דורכמאַרשירט דעם זאַל צווישען רייהען יום-טוב'דיג געשטימטע געסט, וועלכע זענען געקומען מיטצופייערן די גרויסע קינדערישע שמחה.

די קינדערלעך איז געפייערט געוואָרען זיסיגקייטען און פאַר די געסט איז אַנגע[illegible] גרייטעט געוואָרען אַ "גלעזעל טהעע".

די געסט האָבען געמאַכט ספּעציעלע אָוואַציעס פאַר פרוי מרים קאָזשענאָלבאָ[illegible] גען, דער גרינדערין און מיטאַרבייטערין פון "הרצליה".

חנוכה-פייערונג אין רב'ס ת"ת.

(—) אין ערשטען טאָג חנוכה איז אין רב'ס תלמוד תורה איינגעאָרדענט געווארען דורכ'ן דאַמען-קאָמיטעט אַ מיטאָג צאַר די ת"ת-קינדער און עס זענען דערביי פערטיילט געוואָרען די אָרימע קינדער שיכלעך אויף ווינטער.

טראַמוואַי-קאַטאַסטראָפע אויף ראַדוואַנסקאַ-גאַס

2 קאָנדוקטאָרען פערוואונדעט.

(פּ) בעת דער טראַמוואַי נומער 3 איז נעכטען צוגעפאָהרען פון גייער'ס מאַרק צו ראַדוואַנסקאַ גאַס האָט פּלוצלינג דער האַמעלעך זיך פערהאַקט און דער טראַמוואַי איז אַרויסגעפאָהרען אויף ראַדוואַנ[illegible] סקאַ, ווייל דער וועקסעל איז געווען צעבראָכען. דער קאָנדוקטאָר איז דאָן אַראָפּ[illegible] געשפּרונגען פון וואַגאָן און זיך דערביי שטאַרק צעקלאַפּט.

אין זעלבען מאָמענט איז אָנגעקומען פון דער ראַדוואַנסקאַ אַ וואַגען מיט קוילען און זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט'ן טראַמוואַי. דער פורמאַן האָט אָבער גאַנץ פּשוט אויסגעמיידען רעם וואַגען און אַזוי אַרום צונויפגעשטויסען זיך די פערד. דעגעגען דער טראַמוואַי איז שטאַרק בעשעדיגט געוואָרען. דער פּוי איז דער קאָנדוקטאָר פערוואונדעט געוואָרען פון די אויסגעהאַקטע שויבען.

די וואַהלען צו דער לאַנדעס-קאָנפערענץ פון "תרבות".

נעכטען איבער וואָך אין לאָדז פון דער שלום עליכם-שולע פאַרגעקומען די וואַהלען צו דער דריטער לאַנדעס-קאָנפערענץ פון "תרבות".

אויף די 6 מאַנדאַטען, וואָס פאַלען אויס אויף דער לאָדזער אָפּטיילונג זענען אָפּגעגעבען געוואָרען צוויי ליסטען: פון "התאחדות" און "השומר הצעיר". פון די אָפּגעגעבענע 175 שטימען (75 פּראָ[illegible] צענט פון די וואַהל-בערעכטיגטע) זענען געפאַלען 92 שטימען אויף ליסטע נומער 1 (התאחדות) און 83 פאַר "השומר הצעיר". בעידע ליסטען האָבען בעקומען צ' 3 מאַנדאַטען.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקציע: טאג-אויס פון 6 ביז 7 אין אוונט.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטן ווערן נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

עס ווערט „געמאכט"
וואהלען צום סיים און סענאט.

אין דער גאנצער וועלט הויבט זיך אן די וואהל-קאמפאניע א יאהר און מער פאר די וואהלען, ביי אונז איז נאך די וואהל-קאמפאניע איצט אויך שוואכע, הגם ביז די וואהלען איז שוין אפילו נישטא קיין 3 חדשים. דער גרונד איז א גאנץ פשוט'ער. צוליב דעם פאליטישן רעושים, וואס איצט אין פוילן, און וועלכער איז פול מיט אלערליי סורפריזן, ביז'ן לעצטן מאמענט, ביז וואנען דער וואהל-דעקרעט איז ערשינען, צי וועלען די וואהלען טאקע פארקומען אין דעם טערמין, וואס פארדערט, אדער די רעגירונג וועט אויסגעפינען א פשט און די וואהלען אן א סוף, פונקט ווי דאס איז געווען מיטן פרעזי- און זנד. און אויך איצט, ווען די וואהלען זענען שוין בעשטימט, איז נאך אלץ נישט זיכער, ווען דער סיים תיכף נישט פונאנדערגעלאזט אויב ער וועט נישט האבן א געהויזענע פאר דער רעגירונג מערהייט. און ער איז קיין אנדער נישט, וואס געווען פערשוויגן, וועלכע וועלן גרייט צו קויפן זיך א מאנדאט, פונקט ווי מען קויפט זיך א קאנ- צי א בארגן-מיטעל, ווענן דאס מאל א ביסעל פארזיכטיג און רוקן זיך ניט בעלד.

דאס רופט זיך שטארק אפ אויף דער קאמף פון בחירות פארטייען און אלעך און דאס לאזט זיך פיהלן אין דער וואהל-אקציע. געוויסע בלאקן דעריגעל אפילו נישט אויף די מינימאלסטע הוצאות, מיט וועלכע יעדע קאמפאניע איז פארבונדן.

פרעסע וויזן שוין ארויס א פיבערהאפטע טעטיגקייט די מצב-האבער רשידענע שיטות און שטעלונגען. אויב פון בלאק פון די נאציאנאלע הייסן שפאלטען זיך אפ די אדער יענע גרופירונג, די אדער יענע וועלכע ארגאניזאציע, איז עס אין א גרויסער מאס א רעזולטאט פון יבען שטופס מיט'ן „אדון בפקודך". דער אדער יענער מאכער וויל זיך נישט רייסן מיט „נאטשעלסטווא", אדער ריכט זיך אויף א בעלוינונג „מעשים טובים" נאך אויף דער וועלט.

ווערן דער דאזיגער הינטערקוליסן-ארבייט שרייבט דער הויפט-רעדאק- „ראבאטניק" מיעטשיסלאוו ניעדזיאלקאווסקי.

די הערן וואיוואדעס, סטאראסטעס, פאליציי-קאמענדאנטן האבן זיך מיט ארגאניזירן די וואהל-קאמפאניע; זיי רופן צונויף זיצונגען, פארשידענע גרופען און פארטייען, האלטן אפ מיט זיי קאנפערענצן, נהויזונגען, שטעלן פעסט די רשימה פון די קאנדידאטן. וואס זאל עס ? „אפיציעלע קאנדידאטן" פון די צייטן פון נאפאלעאן דעם דריט- פאליציי-אגענטן שפאצירן ארום איבער די עפענטליכע פערזאמלונגען, פעמען, ליאריבטן—אמאל אין דרך, אמאל אין יעדער ראלע. די וואי- קומען וואהל-דירעקטארן פון די סטאראסטעס. דער אדער יענער הוי- דרה האט אבסאלוט קיין צייט נישט, ווייל ער איז פארנומען מיט לען.

און ענדליך דער לעצטער פאקט -- די קאנפיסקאציע פון די אויפרופן וואלזיציע". אנגעזעהענע יוריסטן פון פארשידענע דעמאקראטישע ריכ- צווישן אנדערע גאנץ כשר'ע פילסודסקיסטן זענען שוין לאנג בע- איבער זייער מיינונג, בשום אופן נישט קענענדיג געפינען אין קיין שום קאדעקס, איז קיין שום פרעסע-דעקרעט עפעס אזוינס, וואס זאל קענען קאנפיסקאציע שוין נישט בערעכטיגען, נאר פשוט מאכען פארשטענדליך... ביהערען נישט צו די, וועלכע מען קען לייכט אפשרעקן. עס זענען מאן מאמענטן, ווען פארשוויינען בעטייט א גענייגדנאסט. דעריבער ווא- גאנץ דעמליך: „גאליציאנער" וואהלען אין בארדניס טיל, דאס איז אין הארצן נישט דעם „אבהיליקאל" (דעמאקראט'ס לאגער). נאר דער אטיע, דעם פארגען פון פוילען. וואהלער, וועלכע נרציהען נישט, דע- דער. א דעמאקראטיע, וואס איז א אפנארעניש און א אנגריף פון דער נראציע, דאס איז א וועלצעמאכערד".

גאנץ אנדערע מקריטער רעדט, פארשטעהט זיך, די ווילנער פאגאראפיס- לאצאו", וועלכע שרייבט אזוי:

מיר שטעהען נאך אלץ אויפ'ן שטאנדפונקט, אז די רעגירונג איז בע- גרויסן מיהלער, וואס זי האט בכלל בשטימט וואהלען. די רעגירונג קעגן אויסמיידען די וואהלען. מיר געבן זיך אפ א דין וחשבון, אז נישט בעקענט איינגעפאסט ווערן אין די ראהמען פון דער קאנסטי- אבער אויך די פארשטעהונג איז ארויסגעגאנגען פון די ראהמען פון קאנסטיטוציע... מיר ווען בעשטאנען אויפ'ן שטאנדפונקט, אז די רעגי- אויסנוצן איהר אויטאריטעט, איהר אויסערגעוועהנליכע לאגע, כדי צו הפרשעמען אין פוילען עהן א סיים, ווי דאס טוט מוסאליני ריוועראַ, ווי מען טוט עס אין קליינעם גריכענלאנד, אין דער קליי- די רעגירונג וואלט געקענט מאן א סך גוטס, זי וואלט געקענט פאר- בוקונגען פון פוילען, אלס א גרויסמאכט.

מיר פארשטעהן גוט, אז מיר רופען דערמיט צו ברעכען די קאנסטי- שטעהענדיג צווישן געזעץ און פליכט לגבי דעם פאטערלאנד, האט די אויסגעקליבען דאס געזעץ. עס שלאגען זיך מיט די געזעצען ווי אנ'- ראנקהייטס, אבער דוקא דאס ברעכען די קאנסטיטוציע איז געווען די דער רעגירונג, א פליכט פון א זון לגבי א קראנקער מוטער".

שרייבט א צייטונג, וואס שטעהט נאהענט צום העכסטען היטער פון צום וואסיק-מיניסטער.

ג. ה.

פארשיידענע ארץ-ישראל-פראגען איז ענגלישן פארלאמענט.

לאנדאן. (יטא) ענטפערנדיג אויף פון דעם ראבאן האט דער שאם-קאמיסער ארמסבי- גארס אין ענגלישן פארלא- די רעגירונג קען נישט נאך אז דאס געלט, וואס איז ער- שווארצן פון דער רעגירונג איז וועט פארוועדעט ווערן און ענגלאנד. דאס קאלאנ- וועט זיך בעמיהען לויט דער צו געבען ערלויבניס די ארבייטער-צענטער פאר אומגעפאלענע געלט דורך דער ארץ ישראל רעגי- צוזאמענהאנג מיט דער דורכ- דער אבליגאציע דער ראבניער אויבערנעמען איהר בעצירונג גע- נעכט.

נעל מ.ר.נ, צו מאיאר מאלאטש אין אינט- דשינער נאטא-ציאסקס?, וועלכע וועלטן ערדצו-לעהנען די פראנצויזישע פון ים-המלח, ראפס-ענטשעדיגונגען וועלכע עס איז ווארט שאפט-כרעמען, האט ארמסבי נאר גע- ענטפערט, דאס די רעגירונג פשרהאנ- דעלט מיט מאיאר מאלאטש און איינדשער נאטא אלס מיט קאנדידאטן פאר וצענגען, אבער נישט אלס פארטרעטער פון וועלכע עס איז געזעלשאפטען אדער גרופען.

קאמאנדאר וועדזשוואוד האט געפרעגט [illegible]

יודישע נייעס.

שלעכטע פאמעראנצן-גערע- טעניש אין ארץ-ישראל.

ירושלים. די פאמעראנצן-גערעטעניש אין ארץ-ישראל איז היי-יאהר נישט געווען קיין גוטע. דאס גערעטעניש האט אראפגעבראכט מיט 25 ביז 30 פראצענט ווייניגער פראכטן ווי אין דעם פאריגן יאהר.

בעניים די טעטיגקייט פון „דזשאינט" אין תל-אביב.

ירושלים. (יט"א) דער „אמעריקאן דזשאינט דיסטריבושן קאמיטע" האט בעשלאסען בעניים זיין טעטיגקייט אין תל-אביב. די ערשטע ארבייט פון „דזשאינט" וועט זיין די שפייזונג פון די נויטליידענדע קינדער.

דאס אנעמען די ארץ-ישראל-בירגערשאפט.

ירושלים. (יט"א) אין פארלויף פון חודש נאוועמבער ת. י. האבען 187 פערזאן דורך דער פערמיטלונג פון „ועד העיר" אין ירושלים בעקומען די ארץ-ישראל-בירגערשאפט.

געשלאסען דעם האנדעלס-דעפארטאמענט ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין ארץ-ישראל.

ירושלים. (יטא) דער האנדעלס-דעפארטאמענט פאר האנדעל און אינדוסטריע ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין ארץ-ישראל איז צוליב שפארזאמקייטס מאטיוון געשלאסען געווארען. 8.1 דעם שטאב בעשטעהט איז געבליבען בלויז דער ה' תשבי, וועלכער איז געווארען בעשעפטיגט אלס רעפערענט פאר די ענינים פון האנדעל און אינדוסטריע.

לעזט, אבאנירט — דאס — „לאדזשער מאנטעבלאט".

ה. ד. נאמבערג
(צו די שלושים)

— פון —
ד"רא. קאראלניק

פאר צוויי יאהרען אין פאריז — פאר א יאהרען — אין ווארשא — היי-יאהר — נישט לאנג צוריק, ערשט עטליכע וואכען אין דעם — אין ציריך, אין באזעל, אין בערלין: אומעטום, וואו מען טוט האט א טראט געטון, אומעטום אויף אלע גרויסע שליאכען פון דעם לעבען, אויף אלע קרייצוועגען: נאמבערג.

צוואנציג יאהר נעפאנאנד—אדער ווענען עס שוין מעהר, דארף מען צוריקשטעלן דעם ווייגער נאך ווייטער צוריק — בענעגעניש'ן מיט נאמבערג'ן. בענעגענישן—נישט צוזאמען זיין. צוזאמענטרעפן זיך, קיינמאל נישט מיט אגאנד, תמיד א גאס — איינער ביים צווייטען, קיינמאל נישט שטענדיגער. און צוזאמענטרעפען תמיד אויף דעם אומבאריכטעטען אופן, איינמאל — שפעט ביי דער נאכט, ארום צוויי אדער דריי א זייגער, אין דעם בעריהמטען קאפע „סטעפאניע" אין מינכען. עס איז געווען א צייט, ווען עס האט נאך עקזיסטירט אין דער וועלט די „באהעמ", ווען קינסטלער זענען נאך געווען קינסטלער און לעבען, און נישט בלויז „גייסטיגע ארבייטער". מינכען איז געווען דער צענטער פון דער דייטשער קינסטלער-באהעם, אין קאפע „סטעפאניע"—דער צענטער פון מינכען.

רויך פון ציגארען, ליטעראטן און ווייכע ווערטער, פון שפאנען ווערטער, מליצות זענען געפלויגען, ווי ראקעטן. עס האט געזשומעט און געהילכט און געגלאנצט. און פלוצלינג דערהער איך פון ערגעץ—מען האט איבער דעם רויך נישט געקענט זעהן פונקט פון וואנען—א בעקאנט קול—שארף און פארישנדיג און שניידענדיג, געלאסען, לאנגזאם און אומ'נשמות'דיג.

איך האב דאס קול דערקענט — נישט בלויז צוליב דער מערקווירדיגער ווארשעווער — צי ווארשויער איבערטריבען פויליש-יודישער אויסשפראך. אפילו ווען ער וואלט זיך פערשטעלט, ווען ער וואלט אנגעהויבען צו רעדען ריין ליטוויש, אדער מינכענער דייטש — וואלט איך איהם אויך דערקענט- ווייל די גאנצע איינגעבארטיגקייט זיינע איז געווען אין דעם קול, וואס איז געווען אפגעשיידען פון דעם גוף, וואס האט נישט געהאט כמעט קיין שום פערבינדונג מיט די שטימבענדער. א קול, וואס איז געקומען, ווי פון דערווייטענס.

נאמבערג'ס קול.

נאמבערג האט געשפילט ביליארד מיט עפעס א דייטש, צווישען איין צוג און דעם צווייטען אויסגעטרונקען א שאל קאפע און פארזיבערט א פאפיראס.

„וואס טוט איהר דא, נאמבערג?"— „יאך?"—האט צוריקגעקלונגען דער ענטפער—„וואס כו יאך דא? ווארט צו א וויל — כ'וועל בלויז פערענדיגען דעם שפיל, וועל איך אייך דערצעהלען ווארט ס'איז דאך נאך פריה".

און איך האב געווארט — און ס'איז געווארען פריה. אדער פינף פארטאג איידער מיר זענען ארויס פון קאפע „סטעפאניע" און זיך געלאזט געהן איבער די שטראסען, שפאצירענדיג, מיט דרופלוסע שוין אנגעהויבענע, איטאליע-מאלערקענדיגע גאסען פון מינכען — געגאנגען ביז צום העלען טאג, פון איין קאפע-הויז אין אנ'אנדערען—און גערעדט.

און אזוי תמיד — אזוי אלע יאהרען, וואס איך האב איהם געקענט.

„ווארט. ס'איז נאך פריה—וואס איילט איהר זיך ?" לעבען — צוליב דרינקען, דרינקען, פרעגען, ניגעריג זיין, דענקען און שמייכלען.

א מבין א פאראדאקס. פאר אנדערע, א פאראדאקס אין דעם לעבען, אין דעם דענקען — אין דעם ש-יינען, און דאס פאראדאקסאלסטע אין איהם איז געווען, וואס ער האט קיינמאל גארנישט געמאכט קיין אנשטעל אויף אריגינאליטעט.

וואס ער האט זיך קיינמאל נישט געיאגט נאך עפעקטען. זיין פאראדאקס איז געווען, וואס ער האט בעהאסט דאס, אין וואס מענשען — און בפרט יודען, היינטיגע יודען — האבען שוין פערגעסען: א גלייכען קאפ. דעם „שכל הישר", א מענש, וואס האט פערשטאנען, אויב איהר ווילט—איז דאס א טראגיש בילד. דאס ביטערסטע, וואס דאס לעבען האט פאר אונז—איז פערשטעהען, איך מיין נישט פילאזאפירען, נישט חקירה'ן, נישט שאפען זיך סימבאלען און פארמולעס און סיסטעמען, נאר—פערשטעהן, דאס הייסט: זעהען אלצדינג אין דער פערספעקטיוו, נישט איבערשאצען, נישט אריינפאלען אין התפעלות, גלייבען קיהל און ניכטער — אפילו נאך א רייכער סעודה מיט די בעסטע ווײַנען,—דער גײַסטיגער מצורה, וואס פער'עבור'ט אזוי ניט, — עס איז א סקעפטישער צוג: קענען טרינקען, וועלען טרינקען און נישט שכור ווערען, שעפען פון אלע קוואלען און גלייבען פריי און טריי צו זיך, ליב האבען דעם חומר, זיין אנ'ענטוזיאסט פון דעם גוף—און אלצדינג, וואס דער גוף קען געבען און איהם האלטען, אזוי צו זאגען, אויף א דיסטאנץ, אין זיין זוכען און זוכען גייסטיג — מיט אנ'איראנישען שמייכעל, אהן א חסידיש-פאנאטישער בעציהונג צום גייסט.

א סקעפטישער צוג אין א סאקראטישען מענשען. דעם איינציגען פון דעם מין, וואס מיר האבען געהאט אין דער יודישער וועלט, אין דער היינטיגער, דער אונזעריגער.

א שמאכער, א קליינער, א דארער, קיים-קום וואס „די נשמה האט זיך דערהאלטען אין איהם", א צעבראכענער שארבען. איך וואלט קיינמאל נישט געגלויבט, אז אזא „שברי-כלי" קען אין זיך האבען אזוי פיל ווײַן, לעבענס-ווײַן, אזוי פיל שווארצען זאפט, און אז דער שוואכער מענש איז געווען דער שטארקסטער פון אלע—שטארקער פון די מיט די בערגען-גופ'ען. ווייל ער האט מעהר פון זיי אלע ליב געהאט דאס לעבען, ווייל ער איז געווען א פערליבטער פון דער וועלט. פון אלצדינג, וואס איז אין איהר, גוטס און שלעכטס, שעהן און מיאוס. פון אלצדינג, וואס איז בעשיינט פון דער זון, אדער פערדרעקט פון דער נאכט. א פערליבטער אין זאכען — נישט אין מענשען. ווייל זאכען זענען שעהן קינצען, ווייל זיי לעבען, ווי זיי מוזען, נישט ווי זיי ווילען.

אויב-אינאויף — דער טיפישער געטא-יוד, אבער היינייער דיים געטא-מיסיגען, אין געווען דער וועלט-מענש, אהן גרעניצען. א וועלט-בירגער, ווי מען טרעפט איהם בלויז זעלטען—אין דאס אויך אין אייגענלעבסטע, אלטע, וואסע קולטור-סביבות.

דער יוד האט ליב רחמנות, און ער בעריהמט זיך דערמיט, אין מאכט דערפון א וועזען, ווײַזט עס יעדען. שטעלט די אויגען דערמיט, מאכט א פראפעסיע דערפון. נאמבערג האט זיך געשעמט מיט דער דאזיגער צו אנדערער ליבע, אזוי ווייט — ווייל ער איז געווען באמת א פערליבטער אין גייסט — אז ער האט זיך בעמיהט ארויסצוווייבען פון דעם טאג-טעגליכען לעבען דאס „רוחניות-דיגע", „טאנצע" — — „קומט טאנצען — איך וועל אייך אויסלערנען א נייעם טאנץ." — מ'האט געלאכט איבער זיין טאנצען, א קליינינקער, א דארינקער, אנ'איינגעהויקערטער, שלעפט קוים די פיס, און טאנצט טשארלסטאן, אדער טאנגא. און ער איז געווען צו קלוג, דאס נישט צו וויסען, ער האט זיך אויך געזעהן אין דעם שפיגעל, אבער דאס „טאנצען" איז ביי איהם געווארען א מין אנטליסען פון דער געקינסטעלטער ליטערארישער און פאליטישער יודישער אטמאספערע. עס איז געווען זיין פראטעסט, דער סאקראטישער פראטעסט אקעגען דעם אנגעשטעלטען ערנסט און דעם געמאכטען פאפאס פון זיין היינטיגען יודישען לעבען.

טאנץ איז דיסציפלין פון דעם גוף, יעדער טריט איז אויסגערעכענט. יעדע בעוועגונג האט א לאגיק. עס איז דער שכל פון די פיס.

און נאמבערג האט אומעטום געזוכט דעם שכל'דיגען, אין יעדער דערשיינונג, אין יעדער פארם פון לעבען.

• • •

איך פלעג איהם פרעגען: פארוואס האט איהר זיך איבערגעגעבען צו דער זשורנאליסטיק, פארוואס האט איהר אויפגעהערט צו שרייבען קינסט?

און ער האט מיר געענטפערט: „יין איהר, הייסט עס, גלויבט נאך אלץ אין

(ענדע — זייט 6)

גבעת-שאול ווערט אנ'אינדוס-טריע-צענטער.

די בוי-טעטיגקייט אין גבעת-שאול. — די שמחה אין ארץ-ישראל צוליב'ן אנהויבען די למודים אין די שולען. — חיפה ווערט א נאפט-צענטער פון גאנצען מיטעללענדישען ים.

(ספּ. פאר'ן „לאדזשער מאנטעבלאט")
פון שלמית פוזני.

ווען מ'נעהמט די געשיכטע פון גבעת שאול איבערצייגט מען זיך ווידער אמאל, אז דאס אלס, וואס דער שכל איז נישט מסוגל צו מאכען, שאפט די צייט. יאהרען לאנג האט גבעת-שאול, איינער פון די עלטסטע ישובים ארום ירושלים, געלעבט איהר בעזונדערן, אייגענארטיגען לעבען, בעת די יונגערע און נייערע ישובים ארום ירושלים, ווי בית הכרם, תלפיות, מאנטיפיורע א. א. האבען זיך גענויט מיט א פיבערהאפטער שנעלקייט לויט די נייעסטע פאדערונגען פון דער בוי-קונסט און טעכניק ווי וואסער-לייטונג, עלעקטריפיקאציע א. ז. וו., איז גבעת-שאול די גאנצע צייט געבליבען אפגעשטאנען אין דעם פרט און צוליב די דאזיגע סבות איז דער צופלוס פון נייע איינוואוינער נישט געווען קיין בעדייטענדער.

סך-הכל האבען געוואוינט אין גבעת-שאול על כל מנינים יודען מיט איינגע בתי-מדרשים, א ספעציעלע שוהל פאר די אשכנזים און בעזונדערע בתי-תפילות פאר די תימנער און ספרדישע יודען. ס'איז אויך דארט פאראן א ישיבה, וואו ס'לערנען מעהרערע בחורים פון דער פרעמד. צוליב די אלע סבות איז גבעת-שאול געבליבען דער פרומסטער און רעליגיעזעסטער ישוב. אין גבעת-שאול פיהלט מען דעם גייסט פון אלט-ירושלים, מאה-שערים, מיט אלע איהרע ליכט און שאטן-זייטען. גבעת-שאול איז א מארקע פאר זיך.

געפינענדיג זיך אויף דעם שיידוועג פון ירושלים קיין יפו, דארט וואו מעהרערע וועגען און שליאכען פיהרען פון איין זייט קיין בית הכרם, מאנטיפיורע און צום בעקאנטען ריזען בנין בית-יתומים דיסקין, פיהרט אויך איבער א גרעסער בערג'ל א שמאלער וועג קיין גבעת-שאול, וועלכע ליגט צווישען בערג און טאלען אין פיהרט איהר אפגעזונדערטען, אפגעשלאסען לעבען און לאזט זיך בשום אופן נישט מיטרייסען מיט'ן שטראם. האט זיך א מאל געמאכט, אז ס'פלעגט א הער קומען א נייער איינוואוינער פון די עולים אין דיך נישט בעקענט צופאסען צו דער בעזונדערער אמנגעבארטיגקייט האט ער נאך א געוויסע צייט געמוזט אפטרעטען פון פלאץ. אזוי האט זיך געפיהרט פון כמה יאהרען.

דאס אלץ איז אבער געווען א מאל. אין משך פון דער לעצטער צייט, גראד דאן ווען ס'איז אומעטום געווארען שטיל בנוגע דער בוי-טעטיגקייט און ארבייט, האט גבעת שאול געמאכט א גרויסען שפרונג פאראויס. דער צופאל האט געוועלט, אז גראד גבעת-שאול, וואס איז די גאנצע צייט געווען מעהר אפגעשטאנען פון דער גאנצער ירושלים'דיגער סביבה זאל בעקומען דעם אפאל'דיגען אויסדרוק פון א פעסטען וואכערען לעבענס-גאנג. דער צופאל האט געוואלט, אז גראד דא זאלען פערלייגט ווערען די גרעסטע און בעדייטענדסטע אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען. אזוי געפינט זיך איצט אין גבעת-שאול די בעקאנטע און בעריהמטע ביסקוויט-פאבריק פון פיומין און ליהן, וועלכע איז א ריזען-אונטערנעהמונג. א דאנק דער פיכטיגער און געשיקטער געשעפט-פיהרונג פון דער דערמאנטער פירמע איז געלונגען איינגאנצען צו בעזייטיגען די ענגלישע און די פראנצויזישע סחורות פון דעם מין. לעצטענס האט די דערמאנטע פירמע אויך אנגעהויבען עקספארטירן א גרויסע עקספארט-טעטיגקייט קיין סיריען און די נאכבאר'לענדער, פערגרעסערט זיך פון טאג צו טאג.

א דאנק דעם זענען לעצטענס אויך איינגעפיהרט נאך צוויי ארבייטס-שיכטען און לעת-עתה זענען אנ'ערך פון 60 מענשען בעשעפטיגט אין דער פאבריק.

אין גבעת-שאול האט זיך פארענדיגט דער בוי פון א גרויסער באזאלט-פאבריק, וואס איז איינגערעכנט לויט די נייעסטע פאדערונגען פון דער טעכניק און זאגט צו א גוטע צוקונפט. א חוץ דעם געפינט זיך אויך צוויי גרויסע חנוך-פאבריקען, וואס בעשעפטיגען אויך א געוויסע צאהל ארבייטער. אין אלגעמיין מאכט גבעת-שאול דעם איינדרוק פון א בערייטעטען אינדוסטריעל-צענטער אין דער ירושלים'ער סביבה, וועמענס פראדוקציע ס'האט א שם ווייט איבער די גרעניצען פון ארץ-ישראל.

• • •

לויט פערשידענע ידיעות זאל די „בני-ברית", וואס האט אין גבעת-שאול מיט א צייט צוריק אנגעקויפט א געוואלדיגען שטח בארען, צוזאמענען צו בויען א בית היתומים, ביי וואס ס'וועלען ווערען בעשעפטיגט א גרויסע צאהל ארבייטער.

• • •

גרויס-שמחה האט ארויסגערופען אין גאנץ ארץ ישראל דער פאקט, וואס ס'האבען זיך שוין אנגעהויבען די למודים אין די שולען. מ'האט זיך שוין געהאט ווי מיאש געווען, אז דאס יאהר וועט'ן די שולען געשלאסען ווערען.

דעם טאג, ווען מ'האט אנגעהויבען צו געהן אין די שולען איז דא ממש געווען א יום-טוב. די שמחה ביי די עלטערן און די פרייד ביי די קינדער איז נישט צו בעשרייבען. הגם דער מצב איז נאך ווייט נישט אזוי גוט, דער קאמף פאר פרנסה איז נאך זעהר שווער איז דאך זעהר פיל פערלייכטערט געווארען דערמיט, וואס די שולען זענען געעפנעט געווארען און די קינדער געפונען זיך ווייטער אין זייער סביבה און לערנען זיך ווייטער.

• • •

א גוטען איינדרוק האט דא געמאכט די ידיעה אז די ענגלישע קאמפאניע, וואס האט די נאפט-גרובענס אין מעסאפאטאמיען האט בעשלאסען צו לעגען ריזיגע נאפט-רעהרען פון מעסאפאטאמיען איבער די סירישע מדבר ביי חיפה. דער נאפט וועט געטריבען ווערען דורך די רעהרען ביז חיפה אין גרויסע רעזערוואארען און פון דא וועט דאס עושט היינער (?) טראנספארטירט ווערען קיין אייראפא.

שוין נישט רעדענדיג וועגען דעם, וואס נאפט וועט צוליב די דערמאנטע סבות ביליגער ווערען אין ארץ-ישראל גופא, וועט חיפה אויך ווערען דער צענטער פון נאפט מכחר אין מיטעללענדישען ים.

[illegible], דעצעמבער 1927.

לאדזשער כראניק.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1906 און 1905

דאס פאליצײאיש-מיליטערישע ביורא בײם מאגיסטראט מאכט בעקאנט, אז הײנט, מיטוואך דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיסטראציע די יעניגע פון יאהרגאנג 1906, וואס האבען זיך ביז-איצט צו דער רעגיסטראציע נישט גע-שטעלט, קאנטראל נישט געשטאנען פאר קײן פאבער-קאמיסיע און וואוינען אויפ'ן שטח פון .8 .9 .10 .11 .12 .13 און .14 פאליצײ-קאמיסאריאטען מיט די פאמיליען-נאמען פון A ביז Z.

מארגען דארפען זיך שטעלען די גע-בוירענע אין 1905, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון .1 .2 .3 .4 .5 .6 און 7 קאמיסאריאטען.

פאר נישט צושטעלען זיך צוליב א נאכלעסיגען מאטיוו אין ריכטיגען טערמין דראהט א שטראף פון 500 זל. אדער 6 וואכען ארעסט אדער אויך בײדע שטראפען צוזאמען.

נאכט-דיזשור אין די אפטייקען.

(§) הײנט דיזשורירען פאלגענדע אפ-טײקען: פאמלאווסקי, פיעטריקאווער 307, האמבורג, גלעוונא 50, גלוכאווסקי, נא-רוטאוויטש 4, שיפקיעוויטש, קאפערניק 26, כארעמזא, פאמארסקא 10, מאטאס, פלאץ קאשטשעלני 10.

לעבענסמיטעל פאר ארבייטס-לאזע אויף די חגאות.

(פ) נעכטען איז ארויסגעפאהרען קײן ווארשא דער שטאט-פרעזידענט וושעמינ-סקי, וואס וועט זיך בעמיהען צו קריגען בײ דער רעגירונג קרעדיטען פאר פער-זארגען די ארבײטסלאזע, וואס בעקומען נישט קײן שטיצע, מיט לעבענס-מיטעל אויף די חגאות.

דער מאגיסטראט איז שוין צוגעטרע-טען צו רעגיסטרירען די דאזיגע אר-בײטסלאזע און דעסגלײכען האט דער מאגיסטראט אויסגעשריבען א קאנקורס אויף צושטעלען ווײצען- און קארן-מעהל, קאשע און ארבעס.

ווער דארף איצט צאהלען דעם פערמעגענס-שטײער?

וויכטיגע אויפקלערונגען פאר שטײער-צאהלער.

(:) צוליב דעם, וואס די שטײער-צאה-לער זײנען איצט צוגעשטעלט געווארען אײנצ-מאהנונגען אויף א צוזאמענפאל פון די 8 פראצענט פון פערמעגענס-שטײער, איז וויכ-טיג אויפצוקלערען, אויף וועמען עס איז אײגענטליך חל די צאהלונג פון די אויס-בעצאהלטע סכומים.

די צאהלער פון פערמעגענס-שטײער ווערען אײנגעטײלט אין צוויי קאטעגא-ריעס, אויף העכערע און נידריגערע. צו דער נידריגערער קאטעגאריע געהערען די שטײער-צאהלער, וועמענס שאצונגס קאפיטאלען האבען זיך צווישען גרענעצן פון שאצונג דעם ווערט פאנ'ם פערמעגען ביז 10.000 זל..

אויף די שטײער-צאהלער פון די נידריגערע קאטעגאריעס זײנען די 8 פראצענט נישט חל און דארפען איצט צוצאהלען בלויז ביז 100 פראצ. פון פעשטגעזעצטען שטײער.

דאגעגען זײנען די 8 פראצענט גילטיג בלויז די העכערע קאטעגאריעס, אבער אויך די העכערע קאטעגאריעס טײלען זיך אין צוויי קאטעגאריעס-גרופען: צו דער ערשטער גרופע געהערען האנדעלס-אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען און 1923 געהאט פאמעגענס פון דריטע און נידריגערע קאטעגאריעס, ווי אויך הײ-זער, פלעצער און צווייטע אונבעוועגלי-כע גיטער. צו דער דאזיגער גרופע איז בײ דער רעפארמירטער אויסמעסטונג פון'ם פערמעגענס-שטײער, צוגעשטעלט געווארען א צושלאג פון 120 פראצ. צום שטײער-סכום. די זעלבע 120 פראצ. צושלאג זײנען בעשטעטיגט געווא-רען. איצט דארפען די שטײער-צאהלער פון דער דאזיגער גרופע צוצאהלען 8 פרא-צענט פון ווערט פונ'ם פערמעגען, א חוץ דעם בעשטימטען שטײער-סכום. דאגע-גען דארפען זײ נישט צאהלען דעם צו-שלאג פון 120 פראצ. למשל: די קא-טעגאריע דעם פערמעגענסווערט פון פערמעגען אויף 15.000 זל., דארפען מאכט אויס דער בעשטימטער שטײער 330 זל.. א חוץ דעם איז איז צוויי בעשטימט... [illegible]

געווארען א 120-פראצענטיגער צו-שלאג, ד. ה. אויסער די 330 זל. נאך 396 זל. צושלאג. סך הכל 726 זל. מי דער צו-שלאג זײנען די 120 פראצ. (396 זל.) אנו-לירט געווארען און עס איז געבליבען צו בעצאהלען בלויז דעם שטײער. איצט אבער האט דער שטײער-צאהלער בעקומען צו בעצאהלען 8 פראצענט פון 15.000 זל. ד. ה. 120 זל.

אלזא: וויפיל דער שטײער-צאהלער האט בעצאהלט מעהר ווי עס בעטרעפט דער אײגענטליכער שטײער, דארף ער פערלאנגען די אנרעכנונג פון סכום צוריק רעכנען די 8 פראצענט, דאס מיינט פון די 120 פראצ.

אויב די איבערגעצאהלטע סכום שטימט ארײבער אויך דעם 8 פראצענט, דאס דער שטײער-צאהלער האט רעכט צו פערלאנגען, מ'זאל צוריקצאהלען ווערען אנדערע שטײער-רעכנונגען. דאס צוריק ... [illegible] שטײער גרופע.

צו דער צווייטער גרופע געהערען האנדעלס-אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען אין 1923 געהאט פערמעגענס פון צווייטע און העכערע קאטעגאריעס. פאר דער גרופע איז צום אײגענטליכען פער-מעגענס-שטײער צוגעשטעלט געווארען א צושלאג פון 37 פראצ. וועלכע זײנען אבער נישט אנולירט געווארען. די דאזי-גע גרופע דארף בעצאהלען א רעכנונג פון אײגענטליכען שטײער מיט די 37 פראצ. צושלאג און דער-צו 8 פראצענט פון'ם ווערט פון פער-מעגען. צום בײשפיל: די קאטעגאריע האט זײער צוויי אפגעשאצט דאס פערמעגען פון א געוויסען שטײער-צאהלער און דער הויך פון 10.000 זל., פון וואס עס קומט אויס 600 זל. אײגענטליכען פערמעגענס-שטײער און 37 פראצ. צושלאג, ד. ה. 222 זל., צוזאמען אלזא 822 זל. דער דאזיגער שטײער-צאהלער דארף איצט בעצאהלען 50 פראצ. פון נאכצאהלונג, ד. ה. 411 זל., ווי אויך בעצאהלען 8 פראצענט פונ'ם ווערט פון פערמעגען, דאס בעטרעפט — 160 זל. אויב אבער דער זעלבער שטײער-צאהלער האט בײ דער שוין אויבערגעצאהלט 50 פראצ. דאס היסט מעהר ד. ה. 411 זל., קאן ער זיך די רעשט צוריקבעקומען צי די 8 פראצ. — די 160 זל.

עס איז אויך נאך דא א דריטע גרופע, וועלכע איז פרײ פון... [illegible]

א קרבן פון די פרעסט אין לאדז.

א יודישע זקנה געפרוירען געווארען אין איהר שטיבעל.

(:) די יודישע געמײנשאפט פון אלטשטאט, וואלבארסקא, פילצארנא און סאלגא געפינען און געלעבען ערשטערע נשמות צוליב פראגענטען שמים פון א יודישער זקנה.

אויף סאלגא גאס 10 איז א קליין שטיבעל וואוינט זײט פיל יאהרען די אלטע אלמנה חנה עקשטײן. די זקנה איז זיך מפרנס פון פערקויפען קארטאפעל און צובעלעס, וואס זי פלעגט פערקויפען בײ אנדערע יודישע הויזער. און דער דאס האט זי געוואוינט פאר זיך אלײן א בעל-הבית'טע.

מאנטאג פארנאכט איז די אלמע זקנה געקומען אהײם, זי איז זיך אנ-געלײגט... [illegible] די אלמנה האט אנגעצינדען א פאר שטעקלעך, מ'האט זיך אנגעווארעמט. פלוצלונג דאס די זקנה זײער דערפרוירען געווארען. זי האט גע-פונען רופען מענשען, אבער ... [illegible]

האט נישט געהערט. די זקנה האט זיך דאן געלעגט און בעט געשלאפען. אבער די שכנים האבען נישט געזעהן, וואס האט געשעהן אין שטוב, האט בײ איהר איבערגעלעבט. דאס בויך חיות און זעהענדיג אז די חלף איז די עלטערע זקנה אויסגעצאגען פאר קעלט.

צו מארגענס, ה. ה. נעכטען, דינסטאג, פריה איז צו דער אלמנה געקומען א שכנה, וועלכע האט איהר געבראכט א יודישע פרוי-לײן, וועלכע האט געוואלט קויפען קארטאפעל. דאס מוקדם איז צוזאמען צום בעט און דא האט זי דערזעהן, אז די זקנה איז טויט. זי האט תיכף גע-מעלדעט וועגען דעם די שכנים. און הויף איז געשטאנען א טומל.

צוליב לבנינו איז אנגעקומען די פא-ליציי, דער דאקטאר האט צוליב נעמוען דעם טויט און פאר אויסערמען דער אויסער... [illegible]

...שלמה. עס איז באלד ארויסגעקומען דער שייכות, וועלכע דאס צוגעפאסט צו ארגאניזירען די לוויה... [illegible] די לוויה פון דער פערשטארבענער איז בעגלײט געווארען... [illegible] קבר ישראל... [illegible]

נומער 5
פרעמיע-קופאן
פאר די לעזער
פון „לאדזשער טאגעבלאט"
[illegible]
„אלט-נײלאנד".
פרײז קאסט 20 זל. בלויז
פאר 4 זל.
אין א פראכט-באנד.

א גרופע „על המשמר" געשאפען אין לאדז.

(—) זונטאג דעם 11 ד. ח. איז פארגעקומען אין לאקאל פון דער ציוניסט. ארגאניזאציע (ציגעל גאס 4) א קאנפערענץ וועגען רעפערענטען פון די חברים: ד"ר מ. פעלדמאן און ח. מרגליות" א.ר.ט. „און קאמפף פאר דער ציוניסטישער דעמאקראטיע". נאכ'ן רעפעראט האט זיך אנטוויקעלט א דיסקוסיע, און וועלכער עס האבען אנטײל גענומען א גרעסערע צאהל פערזאנען. צום סוף האבען זיך די טײלנעהמער פון דער ראדיקאלער ציוניסטישער גרופע „על המשמר" רעגיסטרירט און אויסגעוועהלט א צענטראל-קאמיטעט אין לאדז. ... [illegible]

ארעסטירט א וועקסעל-פעלשער.

(§) מיט א צײט צוריק האבען זיך אין לאדז בעוויזען פאלשע וועקסלען מיט פערזאנען אונטערשריפטען און זײערע אנמערקונגען. געפאלשט האט דער פאלשער זיך אײנגענבעטען צו מאכען די פאלשער. זײענדיג אין א געוויסער קא-טעגאריע האט א נעהמען-אגענט זיך גע-פערט, ווי א געוויסער פערשוין דער-צעהלט זײן חבר, ווי צווי ער קאן די פאלשער פון וועקסלען די דאזיגע וועקסלען, דער נעהמען-אגענט האט כאפט געשטעלט דעם פערשוין ביז צו 8 און וואשינג אויף 6 שטראפען גאס 38.

און א מינוט שפעטער האט נעהמען-אגענט צוזאמען מיט א פאליצײ-אגענט אין דער וואהנונג... [illegible] א. מאקשטיאלעק. דער פערשוין איז יודישע הערשאפט, ער איז ארעסטירט געווארען.

איבערפאל איז א „מלינה".

ארעסטירט ווארשאווער טאשען-ציהער.

(§) די פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז אויף פיעטריקאווער 292 געפינט זיך א מלינה אין דער וואוינונג פון ס. אני-דזשיעשאק. נעכטען בײנאכט איז א שטארקער פאליציי-אבטײלונג אומגע-אויס'ן צוגעוויזענעם ארט. דערוועהנטע פאליציי האבען 2 חבריה-לײט אין די

אונטערווערט געפונען מאכען דעם דורך-פענסטער, וואס עס איז זײ אבער נישט געלונגען. דאס זעכען הל. הענגיגער און ראמאן ראזענס בעקאנטע ווארשאווער קעשענע-גנבים. זײ זענען איבער אײנגע-זעצט געווארען אין אויסטערמונגס-ארעסט.

באנדיטען אנפאל צווישען לענטשיץ און קראשניעוויץ.

(§) די טעג איז אויסגעפאהרען גע-ווארען א בעגרינטע-מאלעס אויפ'ן שאסע צווישען לענטשיץ און קראשניע-וויץ. בעת דער פויער יאזעף יאושוויטש איז געפאהרען פאנ'ם דאשינא, האבען פון וואלד ארויסגעשפרונגען 3 באנדיטען, אײנער ארויסגעריסען א דרוש און א גשר'ן קאס און אויס אראנגעשלאגען און א רוח. דערנאך האט אײנער פון זײ אוהם גענומען אלעס אויסגערױבט און אוועקגעלאפען מיט א קאסע. ... [illegible] דעם פערהאלטען האבען דער שניידער פון פאהרטאווער פאזיציאנט, און זיכער די משפחה.

וואס יעדער מענש דארף וויסען וועגען דער ראק-קראנקהייט.

די געזעלשאפט צו פערהיטען מענשען פון דער ראק-קראנקהייט בײם דאקטוירים צו בעקענען דעם עולם מיט די פאקטען פון דער קראנקהייט:

פון ד"ר ס. מ. כלארמאן.

די ראק-מגפה איז אמבעגרענצליך שוין שרעקליכע. אז וויפיל מען זאל וועגען איהר שרײבען אין דער אלגעמײנער ארעסע א סך מאל אין יאהר, וועלט אויך נישט געהאט צו-פיל, דער עולם, בפרט דער יודישער, ווײסט נאך די סכנה פון דער קראנקהייט: מ'ווייסט, אז וועמען די צרה בעפאלט, איז מען א פערטיגער און מ'קאן זיך פון איהרע הענד שוין נישט אויס-דרעהען — עס איז דערצו קײן רפואה נישטא. און ס'איז גאר קײן חידוש נישט, דאס דער משוגע'ער ווי וקים הואלט אזוי מוטיגער בין גאר נישט לאנג — אנ'ערך פון 15 יאהר — האבען די גרעסטע מעדיצינישע ספעציאליסטען אויך אזוי גערעכנט: מ'האט זיך שטענדיג מיאש גע-ווען פון דעם לעבען פון מענשען, וואס האט געליטען פון ראק: ס'איז גאר גע-ווען א פראגע פון צײט — אײנער האט זיך מעהר געמוטשעט און אנ'אנדערער ווייניגער. א שנעלער סוף איז אין אלע פאלען בעקומען.

אבער אזא אימה'דיגע קראנקהייט קאן בשום אופן נישט צורות לאזען די מו-חות פון געלערנטע מענשען, וועלכע זײ-נען הײנט פערזאנען אין דעם אוצרשרים פון דער וויסענשאפט בכלל און דעם מענשליכען וואוילזײן בפרט אזוי זעהען מיר טאקע, ווי די געלערנטע מעדיצינער פון דער נײער וועלט

ארבײטען יומם ולילה, זוכען און נישטע-רען, מאכען עקספערימענטען און בע-אבאכטונגען מיט'ן צוועק אויסצוגעפינען דעם מקור, די ארזאכען פון ראק, די דערקענונג פון די סמנים בײם סאמע אנ-פאנג (וואס דאס איז דער עיקר פון אלע עיקרים), און ווי אזוי פון איהם פטור צו ווערען אינגאנצען, אדער כאטש דער-ווייל מערקליכערן די צאהל פון זײנע קרבנות.

די פערהיטונג אבער קאן נאר קומען ווען דער ברײטער עולם זאל דערמיט בעקאנט ווערען. און דערפאר האבען זיך פאר די לעצטע פופצען יאהר געגרינ-דעט ראק-קאמיטעטען, וואס פערשפרײ-טען דורך פאפולערע לעקציעס און פאמ-פלעטען דעם געדאנק פון פערהיטונג פון ראק. (אויך אין לאדז עקזיסטירט אזא קאמיטעט. די אדמיניסטראציע).

לויט דער סטאטיסטיק זעהט דאס אויס, אז די ראק-מגפה האלט זיך אין פער-מעהרען פון יאהר צו יאהר, אבער אין דער אמת'ן איז נישטא קײן גרונד, פאר-וואס דאס זאל טאקע אזוי זײן. ס'לייגט זיך ניכער אויפ'ן שכל, אז די פערמעהר-טע צאהל נעמט זיך דערפון, וואס מ'שטו-דירט א צינד און מ'דערקענט דעם ראק עפטער, ווײל מ'אפערירט המנטיגע צײ-

טען פיל מעהר פאלען, וואס האבען זיך ארויס אלס אזעלכע, וועלכע מ'האט אין פריהערדיגע צײטען פערזעהן.

וואס די אמת'ע אורזאך פון ראק איז ווייסט מען נאך ביז היום נישט, דערפאר ווייסט מען אבער, וואס ער איז נישט. מ'ווייסט, אז ער איז נישט קײן מיקראב, ער קאן נישט אריבערגעהן פון אײנעם צום אנדערען, ער איז נישט אנשטעקענדיג, ער קאן נישט איבערגעהן פון אײן פערזאן צו אנ'אנדערן. מ'ווייסט, אז ער קאן נישט איבערגעהן בירושה.

אזוי ווייסט מען, ווי מ'איז ביז הײנט געגאנגען, ווייסט מען, אז א לאנגע און שטענדיגע אויפרעגונג פון א געוויסען ארט, קאן פיהרען צו דער ענטוויקלונג פון ראק. אזוי זעהען ווי שלעכטע צעה-נער, וועלכע רײבען זיך מיט שארפע שפי-צען, קאנען פערשאפען אפט ראק אויף דער צונג, אדער פון דריזען, וואס געפינען זיך דארט אין שכינות, מענשען, וואס רײכערן א ליולקע קריגען נישט זעלטען א ראק אויף דער אונטערשטער ליפ. גע-וויסע אומשולדיגע בראדעוועקעס אויפ'ן לײב, אדער געוויסע קאנען זיך „ארויס-ארבײטען" אויף א ראק. פיל מאל קלאגען זיך מענשען אויף מערידען און צום סוף זאל זיך דאס גאר ארויסווײזען פאר א ראק פרויען-בריסטען גיבען א גרויסען חלק (זעקס און פערציג פראצענט) דער

ראק-מגפה און דאס, גלויבט מען, קומט אויך פון שטענדיגען אויפרעגען פון זויגען קינדער, אדער אמאל פון צו-פריה אויפהערען זויגען די קינדער.

ווען ראק זאל נישט האבען די טבע פון „עמיגרירען", פון ארויסשיקען צווײ-געלאך אין גאנץ ווייטע מקומות און אנדערע אברים, וואלט נאך דאס אומגליק נישט געווען אזוי גרויס, מ'וואלט דעם פער-פולטען אבר אויסגעשניטען און מ'וואלט פטור געווען פון צרה. איז אבער די צרה, וואס נאך אײדער מען קוקט זיך צו בעשטימען אויף זיכער, אז דער מלאך חבלה איז דא, שפארט ער שוין און נאכט וואס ווייט און געהט זוך איהם, מ'קאן איהם גאר אזוי גיך נישט נאכיאגען.

אויב דער ראק אליין איז נאך נישט קײן געוואנענדע צרה, האט ער נאך דערצו אנ'אנדער חסרון: ער לאזט זיך אין אנ-הויב זעהר שווער דערקענען און ווען מ'דערקענט איהם שוין יא, איז שוין ליידער פערפאלען, ער איז שוין דער-מאלט אוועק אין דער גרויסער ספירת ערמען, און מ'קאן איהם שוין נישט פטר'ן פיידען דורך א נס. וואס פרעמד זיך זעהר וועלען וויכטיג ידעה, צום בײשפיל, אז א ראק פערשפאנט גרויסע וועטעגעגען, צום אומגליק אבער, קומען זײ ערשט דעמאלט, ווען ס'איז שוין צו שפעט פאר איהם קײן רפואה נישטא, בײם אנהויב אבער איז קײן סימן פון קײן וועהטאג נישטא.

אבער דאס איז גאר דער פאל בײ א ראק פון די אונוויכטיגסטע אברים, ווי בײם מאגען, לעבער, נירען, לונגען, פרויען-געשלעכטס-אברים און אנדערע יא, דער ראק איז נישט קײן מפונק, ער קאן זיך בעזעצען אין אלע אברים, ווי נאר ס'פערגלוסט זיך איהם.

אנקעגען-זשע. אבער, ווען ער קלײבט זיך אוים אנ'ארט אויף די דרויסענדיגע

אברים, אין דער פרויען-ברוסט, אויף דער צונג, אדער ליפ אויפ'ן גלידכה, אדער אויף אנ'אנדער טײל פון הויט, צי גאר אין שלאם, וואו דורך א טבעת קאן מען מעגען, אז דאס איז מעדירען — דערט, זעהט איהם, איז שוין לײכט צו דערקענען בײם אנהויב און אפילו ווען מ'איז נאך אין ספק, צי איז דאס טאקע א ראק מעג מען און מ'זאל זיך לאזען אפערירען. הערים אנ'אפעראציע איז דאך נאך אלעמען די בעסטע און איינציגע רפואה. און אויף די אלע אוי-סערגעוועהנליכע אברים איז דאך אזוי לײכט און נישט געפעהרליך צו אפערירען. הלואי וואלט דאס אזוי גרינג געגאנגען מיט אויך די אינוועניגסטע אברים, וואלט מען דאך טאקע גאר גיך, בע'סטר'ט די ראק-חולאת און מיט דער צײט וואלט מען איהר קײן זכר נישט געבליבען.

ווי איך האב שוין דערמאנט, זענען אלע ראק-ספעציאליסטען מסכים, אז לאנגע און שטענדיגע אויפרעגונגען פון געוויסע טײלען פון קערפער זענען די סיבות פון ראק-ענטוויקלונג. איז דאך אויגענשײנליך, אז די ערשטע רפואה איז זיך אויסצוהיטען פון אזעלכע אויפ-רעגונגען. דהײנו, מ'מוז אכטונג געבען, אז די צײן זאלען זײן גאנץ און נישט פערשאפען קײן שום אויפרעגונג פאר דער צונג. דאס זעלבע מוז אויך געטון ווערען בנוגע די ליפען, מ'טאר זײ נישט האלטען אין אויפרעגען מיט ליולקעס, ציגארען, אדער סיגארעטען. מ'מוז אויך זעהען צו האלטען רײן און פריש די הויט פון פנים און פון דעם גאנצען קערפער. אין אבער אזוינע וואונדען זענען שוין פארהאן און לאזען זיך נישט לײכט אויסהײלען, מוז מען געהן צו א ראק-ספעציאליסט און פאלגען די עצה,

וואס ער גיט. באלד ער ראט זיך אפערירען, דארף מען זיך אין קורצען און האלטען אין אויף שפעטער, ווײל דער קען נאך אמאל חלילה זײן צו א סך מענשען האבען א טבע האנדלען מעדירען זעהר לאנג מ'קויפט א זאלבעל, אדער צום פערשיג, אבי מ'טאר נישט ווײן שוין יוצא. דאס איז אבער דער חשש, צי איז דאס נאך אדער יענע מעשה, ווער שוין מ'לײדט צו-לאנג, מוז מען אויך צו א געציטען דאקטאר, וואס און א ראק-קראנק און טאקע מ'קען וואס מ'חשש טון. ראק פון קאן אויך קומען פון לאנגע און אויפרעגונגען. פון עסען און א סך און דערצו נאך שארפע אדער חשש זאכען, און דאס דאך אודאי ארויסמײדען, אויב די סכנה דערפון.

דער כלל איז בקיצור אזוי: מוז מען פערהיטען, אז מ'זאל קומען צו קײן אויפרעגונג, מ'זאל מען קײן שום אבר, און ווען עס מרעפט אבער מ'קאן דערפון פטור ווערען פון גערדער צײט, מוז מען, אויב מען זיך אלײן נישט זײן קײן לאזען אפערירען, פערשטעהן אנ'אמת'ער ספעציאליסט ראט טון.

דאס אײנציגע ראדיקאלע אויסצוהײלען א ראק איז אויסשנײדען איהם, ווען ער איז נאך יונג און ס'איז נאך איבער געלונגען זיך צו צעלײגען אברים, ווי בײם מאכען גארטען.

איינגעריכטעט די טעלעפאן-קאמוניקאציע לאדז—ווארשא צוליב די פרעסע.

(§) נעכטען איז אוועקגעשטעלט געווארן אין די טעלעפאן-קאמוניקאציע צווישען לאדז און ווארשא אן א ריזע אנדערע גרויסע שטערונג וואס ... פיילען אמבאשטימטע געווארען אויף צוועלף שעה צוליב די פרעסע. די טעלעפאן-קאמוניקאציע מיט ווארשא איז געווען געשטערט ... א פאר לינייען.

די גרויסע פאבריקען ערב א רעדוקציע פון די ארבייטער

(§) די טעקסטיל-אינדוסטריע לעבט איצט איבער א שווערען קריזיס. ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען שיידלער און פוזנאנסקי, גייער און די ,,ווידזעווער מאנופאקטור" זיך קלייבען צו רעדוצירען ארבייטער, אזוי די קאנטינגענטען ... זיך נישט פארבעסערן.

ניי-יאהר געשאנק פון שטאט פאר דער 10 דעוויזיע.

(—) דער שטאט, אפיצירען און אונ-טעראפיצירען פאר'ן שטאב פון דער 10' דיוויזיע געגעבען אבשטאט ניי-יאהר שען 22 זל. מיט 50 גר. אויפ'ן ,,שטראף-פאטישעל".

א פע-שטענדיגונג.

אויף א געמיינזאמער בעראטונג פון לעדער-סוחרים מיט שטעטער-מייסטער, וואס איז פארגעקומען אין לאקאל פון אנטאהענדלער-קלוב (פאלודניאווא 4) איז געקומען צו פערשטענדיגונג, אז אלע שטריט-פראגען, וואס וועלען פארקומען אין דער בראנזשע, דארפען ווערען ער-לעדיגט דורך דער פערוואלטונג פון לעדער-מייסטער-פעראיין.

וועלכע רעזערוויסטען וועלען קענען געניסען פון די ,,מלוכה"-אונטערשטיצונגען?

גאנצע וועגען אונטערשטיצונגען שוין אריין אין קראפט.

אין ,,דזשענניק אוסטאוו" נומער 109 איז פארעפענטלעכט געווארען די לאנג ערווארטעטע פארארדנונג פון אי-נערן-מיניסטעריום פון 19. סעפטעמבער ה. י. די פארארדנונג איז גילטיג די אי-בערשטע ... פאר די פאמיליעס, וועלכע שפעטער ס'וועלען געראפען געווא-רען אויף די מיליטער-איבונגען. זייט דעם 10. ד. ח. איז די פארארדנונג שוין אריין אין קראפט. די פערארדנונג איז באשלאסען געווארען אויפ'ן יסוד פון געזעץ פון 23. ... אין דעם פאראגראף 5 פון געזעץ ווערט געזאגט, אז די פאמיליע פון א רעזערוויסט דארף נישט נאר בעקומען א אונטערשטיצונג אויף דירה, נאר אויך אויף הייצען און פלייש ... די משפחה-מיטגלידער פון רעזערוויסט גייען אויף דעם ... די הוצאות, וואס וועגען פערבונדען מיט קינדער-ערציהונג דארפען גענומען ווע-רען אין אכט. די אונטערשטיצונג ווערט געגעבען אינדיווידועל, לויט דער לאגע און לעבענס-אופן פון די ... און וועגען בעקומען צו בעקומען אונטערשטי-צונגען. אין די ווייטערדיגע פונקטען פון דערמאנגטען געזעץ ווערט זיך רעדען וועגען דער ... צו געניסען פון די ... א נטערשטיצונגען. נאר די משפחות, וועמענס איינציגער שטיצער און פאמ-יליע-פיהרער, וואס איז געגאנגען אויף די איבונגען, מאגען בעקומען אונטערשטי-צונג. די, וואס וועלען בעקומען אונטער-שטיצונג מוזען בעווייזען דאקומענטאל, אז זייער ברוטא-איינקונפט איז דער רעזער-וויסט. ווען דער רעזערוויסט איז בע-צאגען א וועלכען ער איז פערפער, פערלירט די פאמיליע דאס רעכט אויף א אונטערשטיצונג. ווען מ'האט געגעבען אויף א נישט געזעצליכען אופן אונטער-שטיצונגס-געלדער, מוז מען דאס געלד צוריקגעבען. אין געגענפאל וועט דאס געלד איינגעמאהנט ווערען דורך אד-מיניסטראציע. לויט'ן פאראגראף 31 פון געזעץ ווערט די אונטערשטיצונג אויס-געצאהלט דורך דעם מאגיסטראט. די אדמיניסטראציע-מאכט פון דער ערש-טער אינסטאנץ דארף צושטעלען די מיטלען דערצו. די פערארדנונג פער-פליכטעט אלע אמטען ווי אמטשפלעגען צו ערלעדיגען דאס אויסצאהלען די אונטערשטיצונגען.

* * *

אינדוסטריע-אונטערנעהמער מוזען בעזיצען פוילישע בירגערשאפט.

די נייע פעראָרדנונג פון האנדעלס-מיניסטעריום.

די פערארדנונג פון דעם אינדוסטריע-און האנדעלס-מיניסטעריום פון 7. ד. ח. (ד. אוסטאוו 111) ענטהאלט די אויס-פיהרונגס-בעשטימונגען צו דעם אינדוס-טריע-געזעץ פון 7. יוני ה. י. וואס האט בעזאגט פערצייכנענישן און רעגי-לירט די אינדוסטריע-ארדנונג אין גאנ-צען לאנד. אין געשטעלט צו דעם פרינ-ציפ, וואס ווערט אנגעוויזען ביי אלע אנדערע פערארדנונגען, זאגט זיך אין פאראגראף 2 פון'ם דאזיגען געזעץ, אז יעדער איינציגער, וואס וועט נישט קע-נען בעווייזען זיין פוילישע בירגערשאפט דארף בעקומען דערלויבניש אלס אויסלענ-דער. פון דעם שטאנדפונקט אויס וועלען אלע, וואס פערנעמען זיך מיט אינדוס-טריע און ... גאר נישט קענען פוילישע בירגערשאפט זיין אונטערנעה-מער. לויט דעם ארטיקעל 4 פון אינדוס-טריע געזעץ, אין ווען אזעלכער וויל גרינ-דען אן אינדוסטריעלע אונטערנעהמונג פיר ער אטעסטאט האבען דערויף א ספעציעלע ערלויבניש.

דער פאראגראף 3 רעדט פון די פער-טרעטער פון די אונטערנעהמער אין ער מאכט פעראנטווארטליך די ערשטע פאר אלערהאנד פאלגען, וואס קומען פאר אין געשעפט. דער דזשעווער פאקט איז נים געגעבען, ווייל ביי אזעלכע פעלער ... פאר'ן געשעפט. און טאקי דערפאר, ווייל דער ענין איז נישט געווען אויסגעארבעט, וועלען צוגעשטעלט ווערען צו פערוואלטונג די תוספות ... דער פערטרעטער.

א. אקערבערג.

א גרויסע שרפה איז א וואוין-הויז אין צענטער שטאט.

(§) נעכטען ארום האלב 1 מיטאג האט אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אין וואוין-הויז אויף זשערומסקי 3. אין עט-ליכע מינוט ארום איז דאס גאנצע הויז געשטאנען אין פלאמען און די איינוואוי-נער פון דריטען שטאק זענען געווען בעדראהט מיט'ן לעבען, ווייל פון דאך האט דאס פייער זיך אריבערגעכאפט אין די שטיבען.

עס זענען תיכף אנגעקומען 3 פייער-לעשער-אפטיילונגען, וואס האבען אנגע-הויבען א ענערגישע רעטונגס-אקציע. א טייל האט איינגעלאשען דאס פייער, דער אנדערער טייל האט זיך פערנומען מיט'ן ראטעווען די איינוואוינער פון הויז. ארום 2.30 איז ענדליך געלונגען דאס פייער איינצולאשען. דער דאך איז אינגאנצען פערברענט געווארען. דער שאדען בעטרעפט 20 טויזענד זל. די סבה פון דער שרפה איז דער אויספארש-שונגס-מאכט, וואס איז תיכף אנגעקומען אויפ'ן ארט, נישט געלונגען פעסטצו-שטעלען.

א קאנפערענץ וועגען... שפיי-קעסטלעך.

(—) ערשטוועכענטלעך איז אין מאגיס-טראט פארגעקומען א קאנפערענץ פון פארשטייער פון רעגירונגס-קאמיסאר-יאט, געזונדהייטס-אפטיילונג פון מא-גיסטראט, פאליציי און הויז-בעזיצער-פעראיין מכח די שפיי-קעסטלעך, וואס זאלען זיך געפינען אויף די טרעפען פון די הייזער. עס איז בעשלאסען געווארען, ווי מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, די שפיי-קעסטלעך צו מאכען דורך מאגיסטראט און אויף יעדען שפיי-קעסטעל זאל זיין געצייכענט דער אדרעס און נומער פון הויז. די שפיי-קעסטלעך וועט מען קאנען בעקומען ביי די הויזבעזיצער-פעראיי-נען.

דאס פאר'ל ,,שאפעז-פעלער"

וואס האט בע'גנב'עט לאדזער סוחרים אויף 300 טויזענד זלאטים ארייגעפאלען אין די הענד פון דער פאליציי.

סענסאציאנעלע פרטים פון פראצעס.

(§) געלונגען זענען אריינגעפאלען אין די הענד פון דער לאדזער פאליציי א חברה געוועלבער-גנבים ,,שאפעז-פעלער" וואס האבען אפגעדרעהט אין די גרעסטע שטעט פון פוילען און בריל דל גע-שטעלט פיל סוחרים.

דאס זענען: יוסף פלאצעק און זיין געליבטע גענאנטע פישער, פון ציגעל גאס 41. דאס דאזיגע פאר'ל האט זעהר געשיקט און מיט פיל ספרות אויסגע-פיהרט די דרייסטעסטע גנבות. בייגע ... אנגעטון פלעגען זיי אריינגעהן אין ערשטען בעסטען מאנו-פאקטור-מאגאזין, און א יובעליר-גע-שעפט און נישט דערוועקענדיג מיט זייער קליידונג און פונעם האלט נע קיין שום חשד, פלעגט זיי זיך תמיד איינ-געבען צוצוגנב'ענען זאכען, וואס זיי ... גנב וואלט דאס בשום אופן ... גערן פלעגט ... דער סוחר כאפען, אז ער איז בע'גנב'עט געווארען אבער מיט מעגס שוין צו שפעט, ווייל דאס פאר'ל האט אנגעשטעלט תיכף געמאכט ,,ויברח".

די גנבות, וואס דאס פאר'ל האט דורכגעפיהרט ווערען געשעצט אויף 300 טויזענד זל. צווישען אנדערע הא-בען זיי בע'גנב'עט די לאדזער פירמעס: ... דאס יובע-לען-געשעפט פון ... א. א. די לאדזער פאליציי איז ענדליך די טעג געפאלען אויף די שפורען פון דעם גנב'ישען פאר'ל און געלונגען בעת ... שלאף, האבען פאליציאנטען אנגעקלאפט אין דער וואוינונג אין ... זיך נאך ארומגעדרעהט, וואס עס קומט פאר, זענען זיי שוין געווען אין א אויטא און אפגעפיהרט געווארען אין דער שטאט-קאמיסאריאט. א טייל פון די גנב'עטע זאכען האט מען ביי זיי געפו-נען. דער איבעריגער טייל ווערט אויף זייער אנווייזונג געזוכט ביי די לאדזער פאסערס.

פעראייניגונג פון יוד. זשורנאליסטען-סינדיקאט אין לאדז מיט'ן פוילישען

נעכטען איז אונטערגעשריבען געווארען דער פעראייניגונגס-פראטאקאל.

(—) נאך קורצע אונטערהאנדלונגען צווישען דעם נייגעגרינדעטען סינדיקאט פון די יודישע זשורנאליסטען אין לאדז מיט'ן לאדזער פוילישען זשורנאליסטען-סינדיקאט, איז נעכטען דורך די בעפול-מעכטיגטע פערטרעטער פון ביידע סינ-דיקאטען אונטערגעשריבען געווארען א געהעריגער פראטאקאל, וואס האט גע-נומען אלס יסוד דעם פעראייניגונגס-פראטאקאל אין ווארשא.

דער פוילישער סינדיקאט וועט איצט הייסען ,,סינדיקאט פון זשורנאליסטען אין לאדז" און דער יודישער סינדיקאט געהט אריין אלס אויטאנאמע סעקציע.

דער פעראייניגונגס-פראטאקאל איז אונטערגעשריבען געווארען מצד דעם פוילישען סינדיקאט דורך רעד. טשעסלאוו אלמאשעווסקי און מצד דעם יודישען סינדיקאט דורך רעד. ל. פוקס און רעד. ישראל קאהאן.

5 יאהר שווערע תפיסה

פאר אנטלויפען פון מיליטער און שלאגען זשאנדארמען

(§) אין יאהר 1925 איז אוועק די-נען אין מיליטער דער לאדזער בחור מלך ווייצענער און איז עטליכע מאל אהיים געפאהרען קיין לאדז אהן א פוּשע פאסמעק. דאס לעצטע מאל איז ער אוועק פון פולק און זיך אויסבעהאלטען. ביינו לביני איז ער געזעסען ביי די עלטערן פון די חברים, וואס האבען מיט איהם צוזאמען געדינט און ... אז זיי ווילען מיט איהם צוזאמען אנטלויפען פון מיליטער.

אינגאנצען איז אבער מלך ווייצענער ארעסטירט געווארען, שטעלענדיג ווי-דער א ווידערשטאנד דער זשאנדאר-מעריע.

ערעגנלבטען איז דער בחור געשטעל-לען פאר'ן קריגס-געריכט און איז פאר'ן משפט געווארען צו 5 יאהר שווערע תפיסה.

קופאן № 104

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פון'ם דאזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גילטיג היינט, מיטוואך, ד. 21 דעצעמבער פון 8—9 אוו.

פאר-מלחמה'דיגע היפאטעק-חובות אויף הייזער ווערען וואלאריזירט נישט מעהר ווי אויף 25 פראצענט.

מיט איינינע וואכען צוריק האט דאס ווארשעווער אפעלאציע-געריכט בע-טראכט דעם פראצעס פון ... וועלכער האט געפאדערט צו וואלאריזירען אויף 50 פראצענט א פאר-מלחמה'דיגען היפאטעק-חוב, וואס קומט איהם פון'ם הויזווירט ווארשאווסקי. דאס אפעלאציע-געריכט האט, אבער, שטימענדיג מיט'ן וואלאריזאציע-געזעץ, צוגעשפראכען נאר 25 פראצענט.

אין א צווייטען פראצעס וועגען וואלאריזירען א פאר-מלחמה'דיגען היפאטעק-חוב, וואס האט פארגעהערט פריער געווען פשיבולאווסקי, האט דאס ווארשאווער אפעלאציע-געריכט, בעשטימענדיג אין אלם, אז דאס דירה-געלט ... קווארטאל, וואלאריזירט דעם היפא-טעק-חוב אויף 37 פראצענט.

און ווידער איז מיט א מאנאט צוריק בעשטעלט געווארען צום ריספעקט-ווא-לאריזאציע פראצעס פון דער ערש-טער אסעמבלעע פון ווארשאווער קרייז-געריכט, אנטשייד'ן פאר'ן פון פראצעס שמשעמאנסקי. דאס קרייז-געריכט האט וואלאריזירט דעם חוב אויף 50 פראצ.

דער דאזיגער פסק האט ארויסגערופען צווישען די ווירטשאפט א פאניק.

לעצטענס האט דאס העכסטע געריכט געמאכט א סוף צו די דאזיגע סתירה'-דיגע אורטיילען פון די געריכטען. אין דעם פראצעס פון פרייער נעגאן פשי-בילאווסקי האט דאס העכסטע געריכט ארויסגעגעבען זיין דעציזיע, אז געוויס-ליכע היפאטעק-חובות ווערען וואלארי-זירט נאר אויף 25 פראצענט, אומאָפ-הענגיג פון וואס פון דירה-געלט.

—0—

די קלענערע פאבריקאנטען פון לאדזער ראיאן פעראייניגען זיך.

(§) נעכטען איז לויט דער איניציא-טיווע פון פאבריקאנטען-פעראיין (וואל-טשאנסקא 66) פארגעקומען א קאנפערענץ פון די פערשטעהער פון די פאבריקאנ-טען פון לאדזער ראיאן, אויף וועלכער ס'איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א צענטראלע פון די קליינע פאבריקאנ-טען אין לאדז, זגערזש, פאביאניץ, טאמאשאוו, די גגסקא וואלא, פיר מיט געזאמעלטע כחות צו פערטיידיגען די אינטערעסען פון דעם קליינעם פאבריקאנט.

עס איז געשאפען געווארען א ספע-ציעלע קאמיסיע, וואס זאל די פעראיי-ניגונג דורכפיהרען.

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבער-לעבענישען און ליידענשאפטען.

(185-טע פארזעצונג.)

— ניין — האט ער געזאגט צו זיך אליין — דאָ געפינט זיך נישט קיין פערדעטער און קיין שפיאן. דאָ געהט א מאל א דורכגעבער און א מערדער — פאר דעם אבער האב איך קיין מורא נישט — וואס וועט ער נעמען ביי מיר? צו וואס וועט ער מיך טויטען? איך האב נאר מורא פאר א פריינד, פאר א מענשען מיט א גלאטער צינג, וועלכער לויבט מיך אין די אויגען און שארפט אויף מיר דעם מעסער אונטער די אויגען.

ער איז ארומגעגאנגען פון בערגעל און ווייטער געגאנגען, ביז ער איז ארויפגעקומען אויפ'ן בערגעל נישט ווייט פון שלאס טאקי. דאָ איז ער ווידער געבליבען שטעהן און האט ווידער אנגעהויבען צו רעדען מיט זיך אליין.

— איך בין ווידער אין דער היים, איך בין ווידער געקומען אויף דעם ארט, וואו איך האב פערבראכט מיינע קינדער-יאהרען, וואו איך האב דאס ערשטע מאל דערזעהן דאס ליכט פון דער וועלט, וואו איך האב געלעבט גליקליך נעבען א געליבטער מוטער, וואו איך האב געהאפט צו לעבען גליקליך מיט א גע-ליבטער פרוי. און יעצט בין איך א פארמערדער, א פעריאגטער, א פערטריבענער, איך מוז מיך בעהאלטען אין מיין היימאטס-לאנד. איך טאר מיך נישט ווייזען אין מיין שלאס. איך טאר מיך נישט ווייזען פאר מיינע פריינד, פאר מיינע בעקאנטע. איך טאר נישט זעהן די, וואס איז מיר אזוי ליב און טייער.

ער איז אזוי געגאנגען עטליכע שריט און ווידער אנגעהויבען צו רעדען.

— איך מוז מיך בעהאלטען ביים טאג ווי א רויב-חיה, ווי דער וואלף פון די קארפאטען, ווען ביינאכט, אין דער פינסטער, ווען אלע שלאפען טאר איך ארויס-געהן און אנקוקען אלע ערטער, וועלכע זענען מיר א מאל ליב געווען.

ער האט אנגעהויבען צו געהן האסטיג און איז אנגעקומען צום שלאס טאקי. ער איז איהם ארומגעגאנגען פון אלע זייטען און איז געבליבען שטעהן אויף איין ארט.

— דארט איז איהר פענסטער — האט ער געזאגט — איך זעה דארט א ליכט. זי שלאפט נאך נישט. אך, ווי מיין הארץ קלאפט! ווי עס רייסען מיינע נערווען! מיין בלוט קאכט אין מיר! אך, עלווירא, געדענקסטו מיך נאך? העסטו מיך פערגעסען? איז עס געלונגען דיר ... פון מיין הארצען מיין ליבע? איך ליב דיך, עלווירא! איך ... ווי איך האב נאך א אטעם אין מיין ברוסט. איך וויל רעדען. איך וואלט געווען גליקליך צו הערען איין ווארט ... אך! ווי קען איך עס טון? ווי אזוי קען מען איהר ... אז איך לעב נאך? לאז זי וועניגסטענס וויסען, אז איך ...

מיר מוזען זיך יעצט אומקעהרען צום שלאס ... די גאנצע צייט האט פאסירט מיט עלווירא'ן.

זי האט זיך וועניג פערענדערט אין דער ... אלץ אויסקוקענדיג שעה'ן-לאנג אין איהר צימער ... אנגעהויבען אויסצומיידען איהרע בעקאנטע. מיט מאקס'ען ... וועניג. זי פלעגט איהם ענטפערן אבער אויף ... פלוצלונג אנגעהויבען צו וויינען און איהר מוטער פלעגט ... פיהרען זי אין צימער.

די גרעפין ראדעצקי פלעגט זעהר זעלטען בעזוכען ... זעהר גוט געזעהן, אז וואס פאר א צושטאנד עלווירא ... געפונען ... עלווירא'ן, האט עס איז מיט איהר ... ריג. עלווירא פלעגט איהר אבער נישט ענטפערן.

די גרעפין ראדעצקי האט געשיקט רופען דעם דאקטאר ... בעהאנדלען עלווירא'ן, און איהם געפרעגט אויף וואס ... לייד. דער דאקטאר האט ערקלערט, אז דאס איז א נ... בעהאנדלט ווערען נאר דורך א צופאל.

עלווירא פלעגט אויסמיידען איהר קינדהייטס שוועס... נאך געקענט. קוים פלעגט זי זעהן, אז די גרעפין ... זאל, פלעגט זי ארויסלויפען. די גרעפין פלעגט ... גליקליך, וואס עלווירא איז נישט העפליך געגען איהר ... זי פלעגט אפט רעדען מיט עלווירא'ן און זי בעטען ... גען זאל. עס האט אבער גארנישט געהאלפען. עלוויר... געלעגענהייט, אז זי האט זיין פנים אין מיידט זי אויס...

דער באראָן פאן נאגי פלעגט אויך זיין אן אפטער ... זיין שאַרף אויג האט אלץ געזעהן און אלץ געזעהן ... נען, וואס מיט עלווירא'ן קומט פאר. דאס האט איהם ... געהאוסט נאך איין זאך; די גרעפין ראדעצקי פון ווערען מאקס'עס שוויגער-מוטער. דאס איז די איינציגע זאך, וועלכע קען איהם בעשיצען געגען אלע צופאלען.

מיט איינינע טעג צוריק האט עלווירא דערהאלטען א בריף פון מאקס'ען, אז ער פאהרט אוועק אויף עטליכע טעג קיין בודאפעשט. ער וועט דארט קויפען טייערע ברעזלעטען און אלערליי שיינע זאכען פאר זייער ווירטשאפט.

עלווירא האט איבערגעלעזען די בריף און אנגעהויבען אזוי שטארק צו וויי-נען, אז איהר מוטער האט זי געמוזט ארויסטראגען אין איהר צימער. זייט דע-מאלט האט זיך עלווירא איינגעשלאסען אין איהר צימער און האט מיט קיינעם נישט געוואלט רעדען און קיינעם נישט געוואלט הערען.

— דו ביסט טויט, ליבער ארטור! — פלעגט זי אויסרופען פון צייט צו צייט — די גרויסע און בעריהמטע איידעלע פאמיליע באטיאני האט גענומען אזא שרעקליכען סוף! איך וועל דיך אבער נישט פערגעסען, איידעלער פריינד. דו וועסט לעבען ביי מיר אין הארצען אזוי לאנג ווי מיין הארץ וועט קאנען שלאגען. איך ווייס, אז דו ביסט אונשולדיג. איך ווייס, ווער עס האט דיך געבראכט צו אזא שרעקליכען סוף. איך קען נאך יעצט גארנישט טון געגען זיי. איך מוז אב-ווארטען די געלעגענהייט. די וואהרהייט מוז אבער קומען און ארויסשווימען ווי בוימעל אויפ'ן וואסער, דער אמת מוז זיגען.

אין דעם צושטאנד, אין וועלכען מיר זעהען דעם האנדלער ארומגעהן אין די בערג, איז עלווירא געזעסען ביים פענסטער פון איהר ... איהרע גע-דאנקען זענען געווען בעשעפטיגט מיט איהר אונגליקליכען פריינד. אין דרויסען איז געווען שטיל און רואיג. עס איז שוין געווען נישט פריה. דער זייגער אין איהר צימער האט געקלונגען צו ח'.

עלווירא האט געעפענט דאס פענסטער און ארויסגעקוקט אין דער פינסטער-ניש. זי האט אויפגעהויבען די אויגען צום הימעל און בעטראכט די פינק-לענדיגע שטערען. די פרישע נאכט-לופט האט זי דערקוויקט און זי האט דער-פיהלט, אז עפעס ציהט זי אין דרויסען.

— איך וויל שטארבען — האט זי געמורמעלט — וואס טויג מיר די דאזיגע וועלט פון פאלשקייט און בעטרוג? פרידען און רוה געפינט מען נאר אויבען ביי די איינציגע שטערן. דארט שוועבט יעצט ארטור'ס ריינע נשמה — — —

פלוצלונג האט זי א ציטער-געטאן. פון אונטען האט אפגעקלינגען א ריינע און העלע שטימע:

— עלווירא! איך האב דיך נישט פערגעסען!

(פארזעצונג קומט.)

ה. ד. נאמבערג

(ענדע פון זייט 3).

קונסט? צו וואס די פערשפעלטע פארם, אויב מען קאן זיין דירעקט, פשוט, גלייך? צו וואס א מאדיסטקע — ווען די ווירקליכקייט איז אזוי שעהן"?

ער האט זיך—אין זיין סאקראטישער ענוות—נישט געוואלט מודה זיין, אז ער האט געהאט א צוועק און א שליחות: איינפלאנצען נאכאמאל דעם שכל הישר אין דעם יודישען גארטען. ער האט זיך נישט בעריהמט—אבער איך האב עס געמאוסט, און אלע האבען עס געפיהלט: דער איינציגער קיהלער קאפ, דער איינציגער קלאר-זעהער אין דער בחנה פון „נביאים".

* * *

מיר זענען געזעסען אין באזעל און געשמועסט. נאר-וואס האט ער—אין ציריך, ביי דער קאנפערענץ פון די יודישע מינאריטעטען—דורכגעפיהרט א קאמף פאר יודיש, דעמאנסטראטיוו פערלאזען די קאנפערענץ, ווען עטליכע העברעאישע פאנאטיקער, מיט דער הילף פון די אמעריקאנער פלאטאנישע העברעאיסטען,—וואס זענען פאר העברעאיש אומעטום — א הוץ אין אמעריקא — ווייל זיי האבען נישט קיין שום בעציהונג נישט צו יודיש און נישט צו העברעאיש, — ווען זיי האבען געקשיעורעט די רעכט פון דער יודישער שפראך אין די לענדער, וואו זי איז נאך אנ'ענין.

נאמבערג איז געווען צופרידען — פון דעם קאנגרעס, צופרידען, ווייל — ווייל די ציוני'סטען זענען געווען אומצופרידען און אומגליקליך.

צופרידען, ווייל ארץ-ישראל האט בעקומען א מעגליכקייט צו עמאנציפירען זיך פון די ציוניסטען.

„וואס דארפען מיר דאס אלץ — האט ער געזאגט'ס — וואס שטורעמט איהר, וואס פראזעוועט איהר? דאס יודישע לעבען איז נישט קיין פאליטישע פלאטפארם, עס איז א ווירקליכקייט. גאלעס-קי, איז א ווירקליכקייט — עס מעג אייך נישט געפעלען—אבער זי איז, און ארץ-ישראל איז א ווירקליכקייט — לאזט זיי געהן זייער אייגענעם וועג — לאזען זיי לעבען זייער אייגענעם נאטירליכען לעבען".

מיר האבען זיך שיער צעקריגט דעמאלט ביים קאפע-טיש אין באזעל. צו שארף האט געקלינגען זיין אימ'נשמות'דיגער קול; צו קלוג איז געווען זיין רעדן — צו אומפאטעטיש. א קאלטער דוש — און ער שניידט און מען איז ברוגז, פארוואס דאס וואסער איז אזוי קאלט. באלד האט זיך די שטימונג בעביטען. נאמבערג האט ארויסגערוקט ווידעראמאל דעם „טאנק-מאטיוו", „לאזט די געשיכטע זארגען פאר זיך אליין — זי וועט שוין ארויסגעהן אויף דעם גלייכען וועג — איך וויל אבער היינט א נייעם טאנק".

איך האב זיך צעלאכט, ער האט געשמייכעלט — און מיר האבען ווידער אהן ווערטער פערשטאנען — דעם טיפען זין פון דעם „טאנק-טרים" —

און זיך איבערגעבעטען, ווידער פעראייניגט אין דער שטילער, בעהעלטענער בענקעניש פון א דור, וואס זוכט די לעגיק פון דעם טרים — און קען איהם נישט געפונען.

„ווען וועלען מיר זיך ווידערזעהען?" „נעקיס — מן הסתם באלד. איך גרייט זיך צו א רייזע ארום דער וועלט". — מיר האבען זיך געזעגענט מיט די ווערטער אין בערלין, שפעט ביינאכט, ווען איך האב פאנאנדערגעפיהרט נאמבערג'ן א היים, אין זיין האטעל אין שארלאטענבורג, א דארע האנד, א ביינערדיגע, א פאנטאסטיש-מאגערע — האט געדרוקט מיינע. „א וועלט-רייזע" — און איך בין געווען זיכער, אז באלד וועלען מיר זיך ווידער זעהן — ערגעץ-וואו אין דער ברייטער, ווייטער וועלט— נאכאמאל פעראייניגט אין דעם טאנק-ריטם פון דעם גייסט.

און — כ'לעבען, איך בין זיך מודה — איך בענק נאך איהם, איצט, וואו עס איז דא בלויז איין וועג, וואו מיר קאנען זיך בעגעגענען — אין אומענדליכקייט...

דער פעלקער-בונד אפגעווארפען א אנקלאגע

פון די פאלעסטינער אראבער.

ירושלים. (יטא) די אראבישע צייטונג „ירמוק" מעלדעט נאום, אז דער גענעראל-סעקרעטאריאט פון פעלקער-בונד האט דעם 2. נאוועמבער ה. י. מיטגעטיילט דעם אראבישען פערבאנד און חיפה, אז דער פראטעסט פון די אראבער געגען דער באלפור-דעקלאראציע ווערט אפגעווארפען. דערביי איז צוגעשריבען א בעמערקונג, אז דער פראטעסט איז נישט איבערגעגעבען געווארען דעם פעלקער בונד. ווי דאס זעהען פאר די פארשריפטען, דורך דער מאנדאטס-מאכט.

וואס ווערט היינט געשפילט

אין די טעאטערן און קינאס?

ארר"ט — נסים מן השמים
שטאטיש-טעאטער — 830 אז. „קרעדאווע קעלא"
פאפולארני — אויף אגראדאווא 18 „כלאפי".
גאנג — „שקאלא פאצאלונקוב".
קאמער-טעאטער — „ראדאשטש קאכאניא"
ספלענדיד — „די שטאט פון טויזענד פריידען"
גראנד-קינא — „דעם שטיכ'ס זוהן".
אדריא — „אין דער נאכט פאר דער חופה"
נאוואסטשי — „וואו עס ענדיגט זיך די גאס..."
קאזינא — „דער אינדישער קבר"
שטאטיש קינא — פאר דערוואקסענע „דעקאבריסטען", פאר יוגענד „דאס בילד פון מענער-בערג".

בריה אין רעדאקציע.

ווערטע געעהרטע רעדאקציע! מיר בעטען צו געבען פלאץ פאר די פאלגענדע שורות, פאר וועלכע מיר

דאנקען פאראויס.

אין „לאדזשער טאגעבלאט" פון זונטאג, איז געווען א נאטיץ „מען מאלט זאמלונגען פאר עטאט" — צו וועלכען מיר געפינען פאר נויטיג צו געבען פאלגענדע בעלייכטונג.

טראץ דעם, וואס ס'איז מעהרערע מאל בעקאנט געמאכט געווארען און געווארענט מצד דער קהלה-פערוואלטונג, אז כדי צו פערהיטען פון איבעריגע קאסטען, זאל מען אריינצאהלען דעם פערלעגענעם עטאט, — איז א זעהר גרויסער טייל פון עטאט נישט געווארען בעצאהלט. און ווען נאך אלע „טערמינען" האט זיך די קהלה-פערוואלטונג געצוואונגען איבער-צו-געבען דאס איינמאנען פון עטאט דעם מאגיסטראט, — מאכט מען טענות, אז די רעקורסען אויף די אינבעדינגען עטאט-צאהלונגען ווערען פארגעשטעלט בעטראכט א. א. וו.

מיר שטעלען פעסט, אז די רעקלאמאציע-קאמיסיע ביי דער קהלה-פערוואלטונג ארבייט זעהר אינטענסיוו און האלט אם אידרע זיצונגען 3 מאל וועכענטליך, און מאנכעס מאל נאך מעהר. אלע עולות בנוגע דעם עטאט ווערען נסדר בעטראכט און גאלגעווען. עס איז קיין שום גרונד נישט פאראהאן צו שטעלען געגען דער אפעלאציע-קאמיסיע וועלכע עס איז פאראווארפען.

מיט דרך ארץ

לאדזשער יודישע קהלה-פערוואלטונג פארזיצענדער: ב. רוים.

איילוועגס פאר פאבריקען

אייזערנע, געדעקט מיט שאמאט, ספעציעל צום בנייען פון גרויסע פאבריקס-קוימענס און סקלאדען. מינימאלער פערברויך פון הייץ-מאטעריאל.

N. BIAŁEK, Piotrkowska 39, II podwórze, tel. 45-91.

ZAKŁAD ŚLUSARSKO-MECHANICZNY
F. MOTYL Majster cechowy
Łódź, Zawadzka 19, Tel. 55-42
Firma egz. od r. 1895:

אויספירונג פון זעמטליכע שלאסער און מעכאנישע אויסארבייטונג, זאווי פרעסען און פארמיר-אייזען, צענטריפוגען און פערבער-קעסעל. ווי אויך זעמטליכע מאשין-רעפעראטורען. ספעציאליטעט: אויטאגענישע שווייסונג אויך שניידונג פאר אלע מעטאלען מיט גאראנטיע

שוין דערשינען:
בריוו פון דער מאמע פון דער יודישער בינע
אסתר רחל קאמינסקא
מיט ארייגפיר און באמערקונגען פון מארק טורקאוו.

דאס ביכל אנטהאלט 73 בריוו, וואס די גרויסע יודישע קינסטלערין האט געשריבען צו: יעקב דינעזאן, מענדל עלקין, פאולא און נח פרילוצקי, אברהם יצחק קאמינסקי, רעגינא קאמינסקא, אידא קאמינסקא, יוסף קאמינסקי זיגמונט טורקאוו, יאנאס טורקאוו א. א.

10 דרוק-בויגן. 5 בילדער. פראכט-אויסגאבע
— פרייז 3.75 זל. —
מיט באשטעלונגען זיך ווענדן:
Kooperatywa „Bycher" Warszawa, Nalewki 2-a

פאר די אלע וואס ווילן זיך באקענען מיט דער ניי-יודישער ליטעראטור!

ליענט די צוויי בענדער:
נחמן מייזל.
נאענטע און ווייטע
ארטיקלען איבער יידישע שרייבער, אנגעהויבן פון מענדעלע מוכר ספרים ביז איזי כאריק
ערשטער באנד—3.20 גילדן, צווייטער באנד—6.00 גילדן.
ביבליאטעקען ראבאט.
אדרעס: „Bicher", Warszawa, Nalewki 2a

פערלאג גאלדפארב, ווארשא.

עס געפינען זיך אין דרוק און אין די נעהנסטע טעג ערשיינען צוויי ביכער פון לאדזשער שריפטשטעלער ישראל רובין.
„די גאס" ראמאן פון גרויסשטעטישן לעבען 320 זייטען, פרייז 6,50 זלאטעס
„אונטער'ן פלויט פון דער וועלט" לידער, פראכט-אויסגאבע, צום פרייז 2 זלאטעס.
מיט באשטעלונגען צו ווענדן זיך:
Wydawnictwo Goldfarb, Warszawa Szczęśliwa 3.

לעזט אויפמערקזאם!

נאך א פולשטענדיגער רעארגאניזאציע פון מיין ווערקשטאט, עמפעהל איך די ג' קונדשאפט פון אייגענער אויסארבייטונג אין א גרויסען אויסוואהל
געבעטע שטיהל
געדעקט מיט לעדער, גאבעלין, מאראקא, זייד, ווי אויך גאבעלין און זייד-
קאזעטקעס, מאטראצען
פון פערשידענע סארטען, טישען און טישלער (שאפעס) גאנדאלקעס אטאמאנס אלעס לויט פאריזער מאדעלען פון עכט טרוקען האלץ. לאנגטערמינינע גאראנטיע. צוגענגליכע פרייזען און בעסטע בעדינגונגען. בעספער איהר קויפט, בעט איך אונטעדינגט צוערשט מיך צו בעזוכען און זיך איבערצייגען. מיט אכטונג
י. א. וואיטשעכאווסקי
10 נאחאמיעססא 10

אלע יודען מוזען וויסען,
אז איצ'ט לאנגיעהריגען בעסטרענאמירטען רעכטס-קאנסולטאנטען-ביורא „ארגוס", זאכאדניא 36
פראגט, פארטער, ווערען געשריבען און בעזארגט:
1) קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס אויף וועקסלען;
2) פאטענטען אויפ'ן יאהר 1926;
3) קלאגען אויף פאר-מלחמה'דיגע וועקסלען;
4) אלערליי שטייער- און אנדערע ענינים;
5) אלערליי איבערזעצונגען.
א ספעציעלע אבטיילונג פאר איינפיהרען, פיהרען און אבשליסען האנדעלס-ביכער און פאר צוזאמענשטעלען פון בילאנסען פאר'ן יאהר 1927.
בעמ.: ווענען אלע מיליטער-ענינים אינפארמירט און שרייבט א לאנג-יעהריגער רוטינירטער מיליטער-געריכטס-סעקרעטאר טעגליך צווישען 6 און $7\frac{1}{2}$ נאכמיטאג.

נייעס פאר לאדז! נייעס פאר לאדז!
בעקאנטמאכונג!!!
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, דאס די פעראייניגטע קאלעגיום פון פאטאגראפען-אנגעשטעלטע האט דערעפענט א פעגע. ווערקשטעל פון
פערגרעסערונגס-בילדער
דער, וואס בעזיצט א פאטאגראפיע, מעג עס זיין אפילו ווי אלט און צושטאנדען, ווערט אויסגעפיהרט א אריגינעל פארטרעט רעטושירט די גרויס 35x45 צום ביליגען פרייז
נאר פאר 8 זל. א שטיק.
אום צו בעקענען אונזער ארבייט, מאכען מיר א פראבע-פארטרעט, פון די זעלביגע גרויס און צום פרייז
נאר פאר 3 זל. א שטיק.
עס ווערען אויך אנגענומען אלערליי אויפנאהמען אין דער שטאט, וועלכע עס נעמט נאר אריין דער פאטאגראפען - אומפאנג.
קומט און איבערצייגט אייך!
פעראייניגטעם קאלעגיום פון פאטאגראפען-אנגעשטעלטע לאדז, קאנסטאנטינער № 33, פראנט צווייטען שטאק.
בעמ.: די אנשטאלט איז עפענט טעגליך פון 9 ביז 7 אוונט;
בילינ, רעעל און פינקטליך — ארויסגעבונג!

Zjednoczone Fabryki Maszyn
„UNIA"
dawn. C. Blumwe i Syn, Sp. Akc.
BYDGOSZCZ-WILCZAK

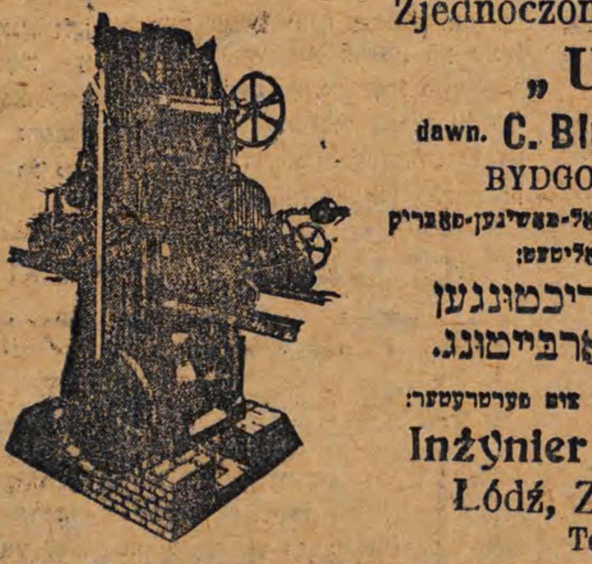

(די עלטסטע אין פוילען ספעציאל-מאשינען-פאבריק ליפערט אלס ספעציאליטעט:
קאמפלעטע איינריכטונגען פאר האלץ - בעארבייטונג.
מיט אנפראגען זיך צו ווענדען צום פערטרעטער:
Inżynier G. Praszkier,
Łódź, Zawadzka 16a
Tel. 27-52.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם!
בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש.
אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אנגעוועהטאגטע ענינים זאלסטו קומען צו לויסען אין דעם ביורא
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען פלערליי בימצים לויט'ן אוסטאווע, קלאוזולים און זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אסעקוראציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען ווערען פסטער אין קאמיסאריאט-רושאנדי, מיטעס ווענען דירה אין אורזשאנד-רעזיפסטשי און אין אלע פאליציי - בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דעראוויזונעס, קארנע כפראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
רעכט-קאנסולטאנט י. מאנעלא
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

Płatki owsiane
Quaker Oats
— idealnie oczyszczone —
dodają sił wszystkim schorzałym. Specjalną ulgę przynoszą chorym na cukrzycę.
Zalecane przez lekarzy całego świata.

Przedstawicielstwo:
S. Godlberg, Wólczańska 65.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
ספעציאליטעט: הויט, האר און ווענערישע קראנקהייטען.
נעמט אן פון 5—9 אוונט.
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.

Mieszkanie, pokój, kuchnia w pięknym ogrodzie około 100 owocowych drzew, bliskacje dogodna komunikacja idealne zacisze wynajmę. Tramwajem Zgierskim przystanek Jagiellonska Sinderman. 5465

Dr Feliks Bornstein
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנק
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr H. Spira-Bornsteinowa
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנק
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

צאהן-ארצט
Juljusz Olszaniecki
נעמט אן פון 11—2 נאכמ. און פון 7—8 אוונט. אויסשליסליך כירורגישע בעהאנדלונגען און צאהן-בעזייטיגונג.
צעגעלניאנא 57 — טעל. 61-40.

וויכטיג פאר דאמען!
נאר פאר 2.50 זל.
מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע פון די עלטסטע מיטן מאטעריאל איך אויך בעגעליך. גמ. גאדמאנק די אדרעס:
28 זאוואדזקא 28
אין הויף, 2-טען שטאק, ליונקס פערסער.
בעמ. מאכט איך שיפאן-וועלור-סאמעט- און פילץ-היטע אין אלע סארטען און פארבען אין מייסטער אויספיהרונג. דער פרייז איז נאר פאר 7 זל. אויף א קורצער צייט.
„TOBA"